

The Baltic

GUIDE

PÅ SVENSKA/SEPTEMBER 2010

Hotellspecial:

- Konferenshotell
- Boutique hotell
- Herrgårdshotell

**Kultur i världs-
klass till lågpris**

Evenemangstips

UT OCH HANDLA - ALLT OM TALLINNS SHOPPINGPARADIS

Estland
En glad överraskning.



WWW.SADAMAMARKET.EE

NU ÄVEN PÅ NÄTET!

BEKANTA DIG MED UTBUDET OCH DE FÖRDELAKTIGA PRISERNA



17 EUR
The Famous Grouse
1L 43% (170- SEK)

Notera! Det handlar om alkohol, Alkohol kan skada din hälsa.
Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga. Alkohol võib kahjustada teie tervist.

SADAMA MARKET

Sadama Market, Lootsi 13, Tallinna
Öppet: 10-18

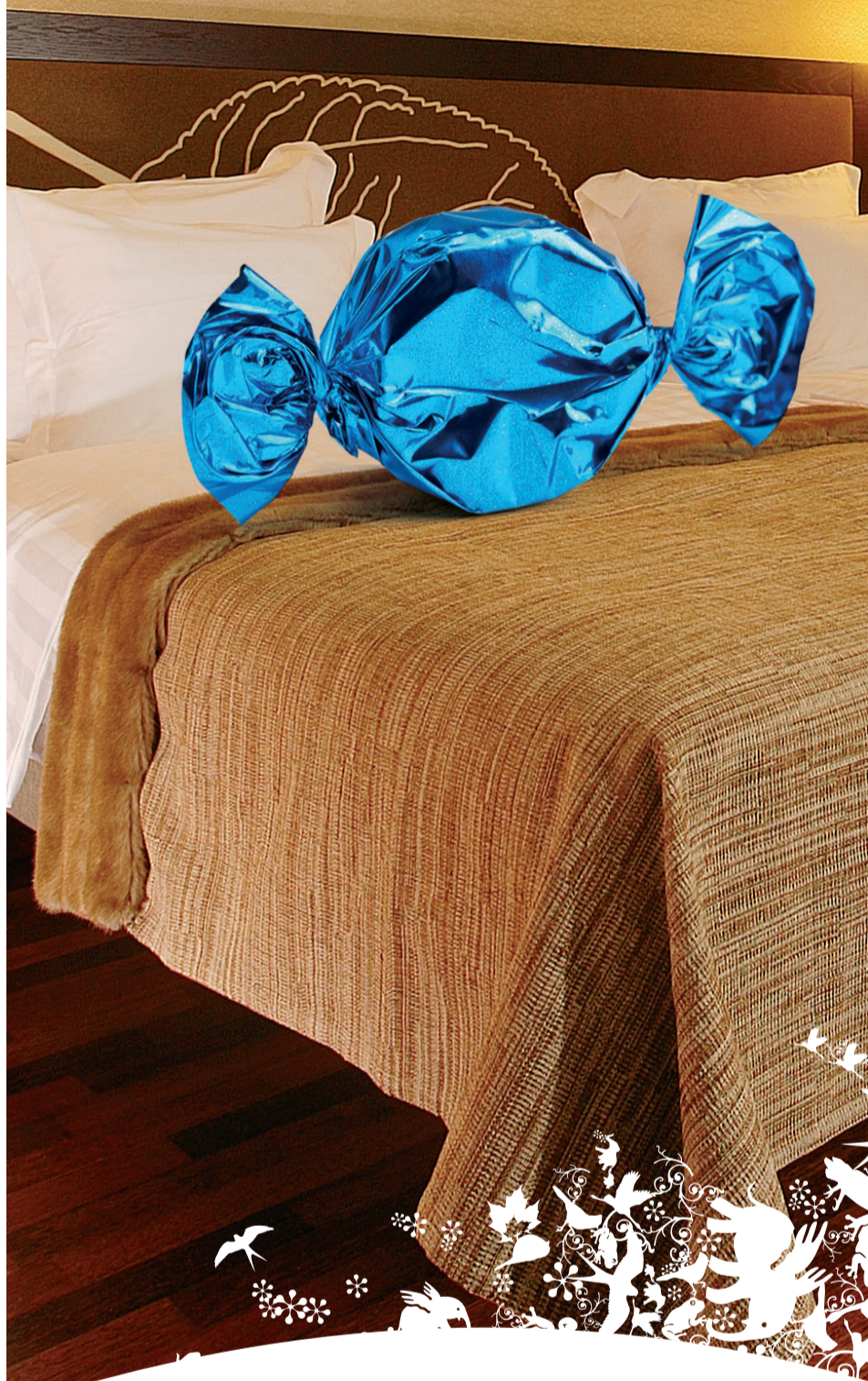
D-Termiinali 1. vån, Tallinna
Öppet: 10-20:30

D-Termiinali 3. vån, Tallinna
Öppet: 10-17:30

NOTERA! Sadama Market, Lootsi 13, Tallinna. Öppet: 10-18

NYTT!

Vilken känsla...



...att bo på Nordic Hotel Forum. Med vår förträffliga service, våra rum med SKYPE och läget mitt i stan uppfyller vi alla dina förväntningar.



 **Nordic Hotel Forum**
At the heart of things

Viru väljak 3, 10111 Tallinn, Estland • Telefon +372 622 2900
www.nordichotels.eu • Skype: [forum_reservations](https://www.skype.com/en/contacts/voice/nordichotels)

SOLARIS

Solaris - några steg från Gamla Stan i Tallinn – ett nytt och unikt shopping-, underhållnings-, och kulturcentrum!

Känner du för en paus efter sightseeing eller efter besök i hjärtat av Tallinn, då hittar du ett stort urval caféer och matställen på vårt mattorg.

Njut av italienska läckerheter på **Vapiano**, upptäck det lettiska köket på superpopulära **Lido** eller vila dina fötter och tag igen dig på inspirerande **Café Komeet** med storslagen utsikt över stan från takterrassen.

När du strosar omkring på Solaris upptäcker du ett stort urval av fritids-, sport- och lifestylebutiker, så som **DC+**, **Denim Dream**, **Nike**, **Quicksilver**, **Roxy** med flera.

De senaste godsakerna för teknologifreakar finns på **Apple**, **SONY Center** och **Nokia**.

Seriösa kulturälskare hittar alldeles säkert något av intresse: **Solaris Cinema** samt **Estlands bäst utrustade konsertsal** med garanterat oförglömliga upplevelser och trevliga sammanträffanden med de främsta artisterna – kulturutbudet på Solaris är överväldigande och pulserande.

På Solaris finns även den perfekta **mataffären** med Estlands största vinurval.

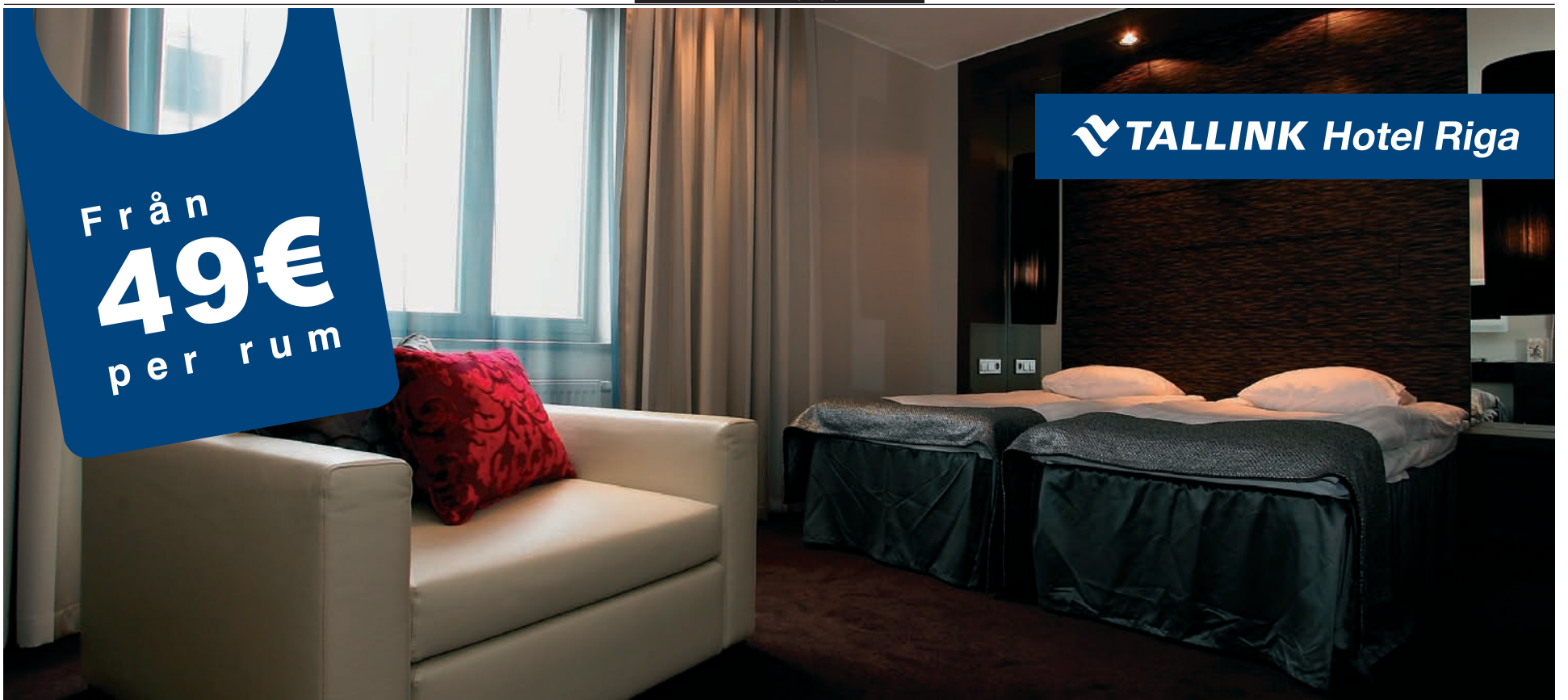
Oavsett orsak för ditt besök på SOLARIS - shopping eller tidsfördriv - du möts av en värld av urbana livsstilar, underhållning och kultur.

Livet hos oss är underbart!



Estonia pst 9, Tallinn

www.solaris.ee



BÄSTA INKVARTERINGEN I RIGA Tallink Hotel Riga

TALLINK HOTELS • (+372) 630 0808 • hotelbooking@tallink.ee • www.hotels.tallink.com

ALKOPÖRSSI

Sadama 6/8, Tallinn | 10 - 19 | www.alkoporssi.com

Välkommen till ALKOPÖRSSI – det bästa stället i Estland för att fylla vinkällaren!

Du hittar oss på första våningen på Sadamarket Shoppingcentrum, lätt att hitta tack vare den gula och röda färgen. Ny stor affär med möjlighet att provsmaka inför dina köp. Stort urval alkohol- och tobaksprodukter till fördelaktiga priser. Köp dina favoritdrycker just innan fartygets avgång, vi ligger ett stenkast från hamnen.

Gratis kundparkering!
Betala kontant eller med kort!

Valge Viin
40% 0,5L x 10
149,80 EEK/L



EEK 749
€ 47,87

Saaremaa Vodka
40% 0,5L x 10
167,80 EEK/L



EEK 839
€ 53,62

Saku Original
5,2% 0,33L x 24
24,49 EEK/L



EEK 194
+pant 24 EEK
€ 13,93
+pant 1,54 €

Rekorderlig Strawberry-Lime
4,5% 0,33L x 24
42,05 EEK/L



EEK 333
+pant 24 EEK
€ 22,81
+pant 1,54 €

G:N Long Drink Grapefruit
5,6% 0,33L x 24
28,54 EEK/L



EEK 226
+pant 24 EEK
€ 15,97
+pant 1,54 €

Grant's The Family Reserve Whisky
40% 1,0L
290,00 EEK/L



EEK 290
€ 18,53

Cono Sur
12,5% 3,0L
76,67 EEK/L



EEK 230
€ 14,70

0,75L
EEK 70
€ 4,47
93,33 EEK/L

Gato Negro Cab.Sauv.
11,5% 3,0L BIB
78,33 EEK/L



EEK 235
€ 15,02

0,75L
EEK 69
€ 4,41
92,00 EEK/L

Larsen VSOP
40% 1,0L
525,00 EEK/L



EEK 525
€ 33,55

Aramis Special Reserve
36% 0,5L PET
212,00 EEK/L



EEK 106
€ 6,77



ledare

Höstens Estland - fullt med aktiviteter!

S Hösten närmar sig oförtrutet även i Estland. En ny säsong inleds. Som besökare förväntar man sig nya tag, nya upplevelser inom kultur, shopping, underhållning och välbefinnande. Trots Estlands litenhet håller man en mycket hög standard i nästan samtliga grenar! Utan tvekan intar kulturlivet plats nummer ett. Man behöver inte vänta länge eller ta flera steg för att uppleva föreställningar och evenemang av världsklass med inhemska och utländska deltagare.

Estlands Turistbyrå i Sverige drar under hösten likaledes en lans för kulturen. Man kan lära sig mer om detta genom att följa utomhusreklamkampanjer i Stockholm och Göteborg förutom genom satsningar i sociala nätverk som Facebook. Estland kan även upptäckas över en kopp kaffe. På ett antal caféer i Sverige kommer det under hösten att finnas underlägg som berättar om Estland. Det bästa av allt, man kan vinna tävlingar med resor till landet!

När man väl befinner sig i Estland behöver man en säng för övernattningsställen. I detta nummer kan ni bland annat läsa om landets hotell och

övernattingsställen. Urvalet är stort, välj mellan internationella hotellkedjor, boutiquehotell eller herrgårdssemester.

Under hösten pågår förberedelserna för fullt i Tallinn med att finputsa programmet för kulturhuvudstadsåret Tallinn 2011, ett garanterat späckat program.

När väl kulturhuvudstadsåret inleds den 1 januari 2011, sker även övergången till euro! Mycket är på gång!



Välkommen till (kultur)landet Estland!

Toomas Käbin
Chefredaktör



kolumn

Tillbaka på jobbet efter en varm, mycket varm sommar

Det är ingen hemlighet att denna sommar var en av de varmaste både i Estland och Sverige. Nu är den över och jag är mer än laddad inför höstens hektiska arbetsdagar. De flesta ester brukar i likhet med svenskar klaga över den tråkiga hösten och de kalla, mörka dagarna. Men jag finner denna tid på året väldigt inspirerande. När man arbetar på webbdesignbyrå som jag gör är kreativitet mer än viktigt. Den får inte försvinna bara för att det är höst eller vinter, det gäller att anpassa sig och låta sig inspireras. Som tur är älskar jag hösten – de regniga dagarna får mig att vilja stanna på kontoret och arbeta utan att ens titta på klockan. Hösten får mig att vilja upptäcka dessa färgstarka och dynamiska miljöer utanför mitt fönster. Tankarna för mig runt om i Estland, till alla vackra platser och landskap. Se bara

på Tallinns Kadriorg-park, som just nu är täckt av magiska färger som rött och orange. Står du i mitten av denna dramatiska natur må jag lova dig att stress, ångest och press försvinner. Istället fylls kroppen av lugn, ro och harmoni. Så jag råder dig att inte bli deprimerad utan vara positiv och glad över att svetten är borta från din panna och titta runt och njut – vi befinner oss i en av de vackraste årstiderna på året, såväl i Estland som i Sverige!

Deniss Karavajev,
Digital Agency Versio2, Estland

The Baltic

GUIDE

SEPTEMBER 2010

The Baltic Guide på svenska

Verkställande direktör: Jane Konga

Chefredaktör: Toomas Käbin

Design: Kristi Möls

Fotograf: Stina Kase

Medverkande: Liina Kümnik,
Tomas Alexandersson

Kontaktinformation

Põhja pst 25, 10415 Tallinn,
fax +372 6 117 761

e-post: balticguide@balticguide.ee

Reklamavdelning:

Marknadsföringschef: Kirli Lembinen,
Tel +372 6 117 769

Annonspis

baksidan	31 500 EEK
1 sida	28 000 EEK
1/2 sida	16 000 EEK
1/4 sida	8 500 EEK
1/8 sida	4 800 EEK
1/16 sida	2 700 EEK
rubrik + karta	1 100 EEK
+ moms tillkommer (20%)	

Mått

baksidan	285 x 400 mm
1 sida (bredd x höjd)	254 x 375 mm
1/2 sida (horisontal)	254 x 185 mm
1/2 sida (vertikal)	125 x 375 mm
1/4 sida (horisontal)	254 x 91 mm
1/4 sida (vertikal)	125 x 185 mm
1/8 sida (horisontal)	125 x 91 mm
1/8 sida (vertikal)	61 x 185 mm
1/16 sida (vertikal)	61 x 91 mm

Material:

Färdigmaterial i fil: Fh9, ai, psd, tiff, jpg, pdf

Informationsöverföring: CD, DVD

Upplaga: 15 000-25 000 st.

Tryck: AS Kroonpress

The Baltic Guide på svenska delas ut gratis på

Fartygen: M/S Victoria I, Baltic Queen.

Terminaler: D-passagerarterminalen i Tallinn,

Värtahamnen i Stockholm.

Turistinformationen: Tallinn, Tartu, Pärnu,

Haapsalu, Ösel (Saaremaa) och Dagö (Hiiumaa).

EAS representationskontor i Stockholm

(Estniska huset), Estonian Air Stockholm, Tallinns

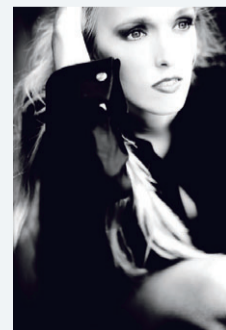
flygplats, Tartu flygplats.

Omslag

Foto: Stina Kase

Modell: Liljan

Make-up: Lilian Lõhmus



Ansvar för fel Utgivaren ansvarar ej för skada som orsakats av möjliga fel i tidningen ej heller för force-majeure så som strejk eller på grund av fel och brister som orsakats av kund. Ansvar för skada som uppstått p.g.a felaktigheter i annons eller på grund av att beställd annons av misstag eller tekniska skäl inte publicerats, begränsas till återbetalning av annonspris. Eventuella reklamationer skall inkomma inom 8 dagar efter publicering eller tidningens planerade publiceringsdatum.

SPA - hotell och äventyrsbad i gamla stan i Tallinn



kalevspa
hotel & water park

SOM HOTELLGÄST ERBJUDS DU

Inkvartering i eleganta rum
Tillträde till äventyrsbad med bastuanläggning
samt gym hela dagen
Massor av avslappnande SPA- och skönhetsbehandlingar

Tidsbeställning: www.kalevspa.ee. Aia 18, 10111 Tallinn, Estland
Begär offert tfn: +372 649 3300, kalevspa@kalevspa.ee

Detta talas det om...



Höjda brödpriser

Uppståndelse råder kring brödpriserna i Estland. Nyligen aviserade branschorganisationen Estlands Brödförbund att priserna kommer att höjas med 20 procent, vilket har orsakat ont blod bland befolkningen. Højningen motiveras med höjda sadespriser. Bagerierna anklagas nu för kartellbildning och Estlands Konkurrensverk undersöker saken. Från jordbrukarhåll anser man att højningen är omotiverad eftersom säden enbart utgör 10 % av självkostnaden.



Tallinn 2011

Estlands Kulturministerium har ondgjort sig över Tallinns stad som dröjde med att lämna finansiella garantier för att EU skall betala sitt bidrag till kulturhuvudstadsåret Tallinn 2011. EU hade vid ett antal tillfällen krävt sådana garantier som villkor för delfinansiering. Tallinns stad lämnade svar först efter ett antal påstötningar.



Dödande hetta

Sommarens värmebölja som även drabbade Estland innebar en ökning av antalet dödsfall med 11 % i jämförelse med samma period förra året. Sjukhusen rapporterade om överfyllda intensivvårdsavdelningar. Hettan drabbade liksom i andra länder främst människor med hjärt- och kärlsjukdomar.



Estland på plats i Afrika

Estland har slutit avtal med Finland om att representeras i södra Afrika genom en tjänsteman från utrikesministeriet med inkvartering på Finlands ambassad i Zambias huvudstad Lusaka. Samarbetet är ett inom raden av många mellan länderna. Estland har hittills bara varit representerat söder om Sahara genom honorärkonsuler.



Stöd inför skolstarten

Tallinns stad erbjuder ett stöd på 5000 EEK (ca 3000 SEK) till alla barn som till hösten börjar skolan. Det rör sig om 3850 elever. Som villkor gäller att man är mantalsskriven i Tallinn och att man är inskriven på en skola i Tallinn. Estlands Röda kors erbjuder dessutom behovsprövat stöd åt mindre bemedlade föräldrar för inköp av skolmaterial inför terminsstarten. Upprop sker i alla skolor den 1 september. Det är en dag fylld av högtid. Estlands skolelever hör till de bättre i världen inom naturvetenskapliga ämnen.



Ekonominytt



Prisvärd inkvartering i centrala Tallinn

Hotell Metropol är ett tre-stjärnigt hotell mellan hamnen och centrum där kvalitet och pris står i proportion.

METROPOL
H · O · T · E · L · L



Mycket fördelaktiga priser.
Kontakta oss för bästa offert eller se www.metropol.ee

- ◆ 149 rum
- ◆ 17 rum med bastu
- ◆ a 'la carte restaurang
- ◆ bar-kafé
- ◆ karaokebar
- ◆ trådlös internet
- ◆ parkering
- ◆ sammanträdesrum
- ◆ skönhetsalong
- ◆ massage
- ◆ bastu



Hotell Metropol - Roseni 13, Tallinn
Tfn. +372 6 674 500 • Fax. +372 6 674 600
booking@metropol.ee • www.metropol.ee

✓Förvånansvärd tillväxt

Estlands ekonomiska tillväxt uppgick till 3,5 % under årets andra kvartal, ett både positivt och oväntat resultat enligt de flesta bedömare. Swedbanks chefsanalytiker Maris Lauri är dock mera försiktig när det gäller framtiden. Eftersom Estland är exportberoende hänger den fortsatta utvecklingen på hur det går i de nordiska länderna och Tyskland.

✓Årets näringslivspromotor

Estlands Ekonomi- och Kommunikationsministerium har utsett företaget TestMarket.eu till årets bästa näringslivspromotor med motivering att man fångat upp innovativa företag genom ett nätsystem, vilket möjliggör kontakter på global nivå. Härnäst har TestMarket.eu kvalificerat sig till European Enterprise Awards 2011 som hålls i Budapest.

✓Estland - plats 32 bland världens bästa länder

Estland placeras av ansedda amerikanska Newsweek på plats 32 bland 100 länder i fråga om livskvalitet. Som kriterier gäller ekonomi, utbildning, folkhälsa och politik. I undersökningen jämförde man länder utifrån medborgarnas möjligheter att garanteras säkerhet och levnadsstandard. Schweiz, Finland, Sverige, Australien, Luxemburg, Norge, Canada, Holland, Japan och Danmark ligger i täten i nämnd ordning. USA hamnade på plats 11. Bland de central- och östeuropeiska länderna hamnade Tjeckien högst på plats 25.

✓Svarta sektorn 7 procent av BNP

Enligt Estlands statistiska byrå torde den svarta ekonomin i landet uppgå till cirka 7 procent, en siffra som hållit sig någorlunda konstant under senare år. I den svarta sektorn ingår ickeregistrerade företag, svart arbetskraft, olagliga verksamheter som narkotika, prostitution och smuggling, förfalskad uppgiftslämning, moms och skatteffiffel.

✓Ryssar räds euro

I en undersökning som företaget Faktum&Ariko genomfört framkommer att ryssarna i Estland hyser stor oro inför introduktion av euron den 1 januari 2011. Flertalet tror att priserna kommer att stiga och att man kommer att bli lurad vid valutaväxling. Det hela botten säkert i ryssarnas dåliga kunskaper om det estniska samhället. Information om den förestående valutareformen kommer att ges genom kampanjer på estniska och ryska.

✓Tallinn billigare än Riga och Vilnius

Enligt den lettiska tidningen Diena är det cirka 250 SEK billigare att bo i Tallinn än i Riga för en familj på fyra. Vilnius är aningen dyrare än Riga. I Tallinn kostar kommunala tjänster, skolgång och mat mindre än i Riga och Vilnius. Hyresnivån i Riga är dock lägre än i Tallinn. Medelinkomsterna ligger på en högre nivå i Estland än i Lettland och Litauen.

Läsarkommentarer

Vi inbjuder alla läsare att kommentera vår tidning vad gäller innehåll, form, önskemål etc. Kritik och även beröm är välkomna!

Skriv till: balticguide@balticguide.ee, "snigelposta" förslag på: THE BALTIC GUIDE på svenska, Põhja pst 25, 10415, Tallinn eller faxa på +372 6 117 761.

Nyheter i korthet

✓Finsk-ugriska språk populära

Inför terminsstart vid Tartu universitet har hela 112 av 2800 ny studenter anmält sig till den finsk-ugriska avdelningen med det estniska språket som huvudämne. Intresset för estniska har enligt universitetet blivit en riktig hit under senare år.

✓Estlandsvänner hedrade

I mitten av augusti togs ett fyrtiotal utländska Estlandsvänner emot av president Toomas Hendrik Ilves, premiärminister Andrus Ansip och Estlands investeringsagentur EAS. Det gällde företrädare för näringsliv, kultur och politik. Vid en brainstorming diskuterades Estlands attraktionskraft. I programmet ingick också besök på Birgittafestivalen och i nationalparken Lahemaa.

✓Utbildning, energi och effektiv förvaltning i i fokus

Premiärminister Andrus Ansip betonade vikten av utbildning, energioberoende

samt en effektiv förvaltningsstruktur som några av grundstenarna för Estlands framtida utveckling. Idéerna presenterades vid det liberala reformpartiets somrardagar i augusti. Reformpartiet regerar landet tillsammans med det mera konservativa Fosterlandspartiet. Parlamentsval äger rum i mars 2011.

✓Allt äldre förstföderskor

De flesta förstföderskorna i Estland är idag mellan 25-29 år gamla. Under senare år har man noterat en ständigt högre ålder bland barnaföderskorna.

✓Yrkesutbildning åt fångar

260 yngre fångar under 24 år som anses som motiverade erbjuds yrkesutbildning på Virufängelset i Jõhvi i nordöstra Estland. De kan utbilda sig till elektriker, snickare, byggarbetsare samtidigt som de stötts med återintegration i samhället efter avtjänad fängelseid. Projektet på cirka 4 MSEK bekostas i huvudsak av EU:s Socialfond.



Turistnytt

✓Estland som djur- och naturparadis

Den ansedda brittiska tidskriften Wildlife Magazine lyfter i sitt septembernummer fram Estland som ett veritabelt paradis för djur- och naturvänner. Man skriver om björnar, lodjur och vargar förutom att man belyser naturskyddsområden och satsningar på miljöskydd.

✓Tartus största kyrka blir konsertsal

Paulus kyrka i Tartu hoppas på finansieringsstöd från Enterprise Estonia för att öka Tartus attraktionskraft. Kyrkan som byggdes 1915-1919 med inslag av finsk nationalromantik är ett verk av den världsberömda finska arkitekten Eliel Saarinen. Kyrkan förstördes delvis under andra världskriget och tjänade bland annat som idrottsmuseum under Sovjettiden. Nu pågår renoveringsarbeten för ca 50 MSEK. När allt är klart kommer Paulus-kyrkan att bli Tartus största konsertsal med plats för 1000 åskådare och 300 sångare på scen.

✓Slaget vid Narva

Karl XII vann år 1700 det beryktade slaget vid Narva. 1704 vände krigslyckan och Peter den store invaderade Estland. Ett slag med deltagande av krigshistoriker och entusiaster från Sverige, Ryssland, Estland och Finland utspelade sig i augusti. Publiken hade möjlighet att bekanta sig med dåtidens uniformer, vapen och strategier.

✓Fler flyger till Ösel

Estonian Air befordrade drygt 2000 passagerare mellan Tallinn och Kuressaare i juli, den högsta siffran någonsin eller en ökning med nästan 20 % i jämförelse med samma månad förra året. Under årets första 6 månader har 7804 passagerare befordrats, en minskning med 1,7 % i jämförelse med 2009. Minskningen förklaras dels av

vårens vulkanaska och väderförhållanden. Estonian Air erbjuder nio turer i veckan mellan Tallinn och Kuressaare. Sträckan flygs med Saab 340-plan. Billigaste biljett kostar 252 EEK (ca 150 SEK) enkel resa.

✓Upp och ner för Estonian Air

Estonian Air befordrade 60 415 passagerare i juni i år, vilket är en ökning med 4,8 % i jämförelse med samma period 2009. Under årets första sex månader har bolaget befordrat 264 716 resenärer, vilket är en minskning med 4,5 % i jämförelse med förra året. Likaså har marknadsandelen på Tallinns flygplats minskat till 39,6 % från 41,9 % under årets första sex månader. Den stora vinnaren i Tallinn är lettiska Air Baltic som har som strategi att göra Tallinn till ett av sina trafiknav.



✓Kuressaare 170 år som kurort

Kuressaare, Ösels romantiska huvudort, firar i år 170 år som kurort. Kuressaare fick stadsrättigheter 1563. 1840 invigdes Jakob Weises gyttjebad i staden som då hette Arensburg. Med tiden har kurtraditionen utvecklats. Idag finns sju spaanläggningar som alla erbjuder en mycket hög nivå. Staden kallas för Estlands hälsostad tack vare alla satsningarna på friluft- och hälsoaktiviteter. Bland viktigare kulturevenemang kan nämnas operadagarna i juli på den medeltida borggården.

VÄLKOMMEN TILL TALLINN OCH ESTLANDS STÖRSTA STORMARKNAD FÖR ÖL, VIN & SPRIT.

Nära hamnen

Winestores stormarknad för alkohol ligger i direkt anslutning till hamnen i ett köpcentrum som heter NORDE CENTRUM (ca 75 m från Terminal D. Vi erbjuder Tallinns största sortiment med garanterat konkurrenskraftiga priser.

Bil och bussparkering

Vi har Parkering i direkt anslutning till centrat med bl. a. egna separata bussparkeringar som gör det enkelt och bekvämt att lasta.

NYA PRODUKTER HOS WINESTORE



Montepalacio Blanco
75cl 11%

Montepalacio Tinto
75cl 11%

Montepalacio Rosado
75cl 11%

29 EEK 1,85 EUR/per flaska



Gamla stan (500 m)

Wine STORE

ÖPPET SAMTLIGA DAGAR MELLAN 10:00 TILL 20:00
BESÖKSADRESS: NORDE CENTRUM (LOOTSI 7), TALLINN
TEL: +372 669 88 50 WWW.WINESTORE.EE

ALKOHOL KAN VARA SKADLIGT FÖR DIN HÄLSA.

restaurang



Ät trendigt på Sfäär

TEXT: MARI TUOVINEN, FOTO: STINA KASE

En av Tallinns nya och trendiga ställen är restaurang Sfäär.

✓Var hittar man?

✓Sfäär, Mere pst 6E, Tallinn.
Kartkod A2.

Restauranglivet i Tallinn förändras, utvecklas och förbättras. Internationella trender följs, ibland med en estnisk knorr.

Inredningen är inbjudande tack vare vita tegelväggar och stora fönster som gör att ljuset flödar, förutom att de skapar rymd.

Det hela är skandinaviskt, dvs sparsmakat, dock med vissa stänk av retro. Som kontrast till det vita märks de röda blomsterkrukorna vid fönstren med blommor och

plantor. Servisen är finsk – från välkända Iittala.

På Sfäär äter man god mat utan omsvep. Kvällstid utgörs publiken av såväl utlänningar som lokala gäster. Sfäär är även ett populärt mötesställe för att njuta av gott sällskap och goda viner. På drinklistan hittar man givetvis välkända drinkar som Caipirinha men även husets CosmoSfäär och BombaySfäär.

Gourmeträtter till hyggliga priser

Vi prövade varm potatissallad med kyckling som bestod av grönsaker, knaperstekt bacon och pocherade ägg (ca 45 SEK). Till huvudrätt valde vi något så enkelt som Pasta Carbonara (ca 50 SEK). På menyn hittar man ett förhållandevis brett urval av fisk- och kycklingrätter. Vid tillagningen använder man fräscha och färska grönsaker och kryddor.

Restaurangens menyer finns på Facebook. I anslutning till Sfäär finns en butik med bland annat viner. ■



Angenäm betjäning och god mat på Café Mahedik

✓Var hittar man?

✓Mahedik, Pühavaimu 20, Pärnu.
Kartkod B1.

Estlands nationalblomma blåklint. Menyn är spännande. Vi bestämde oss för att äta kycklingsallad, omelett och stekt gös. Till detta drack vi färskpressad grapefruktjuice och cider.

Det fanns mycket annat spännande att välja mellan som till exempel husets yoghurt med bär för 15 EEK (ca 8 SEK) samt soppa gjord på morot och ingefära för 40 EEK (ca 25 SEK). Bland dryckerna dominerade safter och kaffe.

Den stekta gösen med färsk potatis var verkligen god och värd sina 110 EEK (ca 65 SEK). Kycklingsalladen innehöll jordgubbar som dock dominerade aningen för mycket. Däremot var skinkomellet med gula lantägg från Abju bondgård mycket välsmakande.

Evi Kuusik, en av ägarna till Café Mahedik, berättade att råvarorna som man använder kommer från trakten, så långt detta är möjligt. Menyn komponeras utifrån säsongens utbud. På sommaren erbjuder man lättare rätter, på vintern blir det hela aningen tyngre med större betoning på kött. "Trots att vi öppnade i juni har vi redan fått ett antal stamgäster," konstaterar Evi Kuusik glatt! ■

Hederlig och rejäl mat

TEXT OCH FOTO MIKKO VIRTALA

Ekologiskt odlad mat gör sitt intrång i Estland. I Pärnu öppnade Café Mahedik i somras, det första av sitt slag i Estland.

En av de första sakerna som man upplever när man stiger över tröskeln på Café Mahedik är avsaknaden av stress.

Det gamla huset har renoverats med miljöperspektiv i åtanke, bardisken är gjord av gamla dörrar. Väggarna är gröna vilket skapar ett lugn, här och var finns vaser med

Fiskrullar från Sachalin

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: TROIKA

Restaurang Troika vid rådhusplatsen i Tallinn hör till en av stadens populäraste. Som namnet antyder handlar det om rysk mat. Rysk mat är överlag hälsosam och nyttig. Nedan ett recept från den sibiriska ön Sachalin vid Stilla Havet av Troikas chefskock Aleksandr Murashkin.

Ingredienser
800 g gösfilé
malen svartpeppar
100 g tunna baconskivor

sås
140 g zucchini
2 vitlöksklyftor
1-2 matskedar socker
1 matsked vitvinsvinäger
2 matskedar matolja
150 g rödlök
2 matskedar röd kaviar
dill



Peppra fisken, skär den i 3 cm tjocka remsor, rulla upp den och rulla in den i en baconskiva. Fräs på spisen. Lägg ruladerna i en eldfast form och ställ in i ugnen, 200 grader och 8 minuter. Tag ut och låt dem svalna. Sila bort skyn.

Riv zucchini för såsen, tillsätt socker, pressad vitlök, hackad lök, matolja och ättika. Låt stå 15 minuter, blanda därefter ner fiskskyn.

Häll såsen i ett fat och tillsätt fiskrulladerna runt omkring. Dekorera med röd kaviar och dill.

10% rabatt mot uppvisande av denna reklam (gäller enbart vid inomhusservering).

MAGDANS
to, fr, lö 20-22

Indien
Vid Tallinns Rådhusplats
www.maharaja.ee

MAHARAJA
Det indiska kökets mest strålande stjärna

ÖPPET VARJE DAG 12-24 // RÅDHUSTORGET/RAEKOJA PLATS 13 // TALLINN // TEL. +372 644 43 67, +372 516 37 23

LIBEREC PUB
OLLETOBA

Om du vidrör korset på golvet, då uppfyller riddaren dina önsningar.

fr och lö 21-23 levande musik

Öppet varje dag 12-24
Rådhusorget/Raekoja plats 13, Tallinn

September erbjudande
Kräfter (15.90€)

Kassler-kotlett (12.60€)
En snaps vodka gratis

Map: Rådhus-torget, Viru, Vänike-karja, Mõõruivare, PÄÄNU MNT, Kaarli pst, Estonia pst, Frihets-torget.

TROIKA
RYSK RESTAURANG

Nu redan för 10 året!

самовар samovar samovar
ушанка rysk vintermössa fur hat
водка rysk vodka vodka
матрешка rysk docka matrioshka
баранки rysk kringla barankas
берёза björk birch
медведь björn bear

traskedar wooden spoons
dragspel accordion
палайка salalaika salalaika

Tallinn, Raekoja plats 15, www.troika.ee
Tfn. +372 627 6245

VAPIANO® PASTA | PIZZA | BAR

TALLINN STOCKHOLM LONDON WIEN AMSTERDAM BERLIN HAMBURG ISTANBUL

**NYTT
GOTT
SNABBT**

Internationellt välkänt fast-casual restaurangkoncept - nu även i Tallinn!

A'LA CARTE

SALLADER från **3,30 EUR**
PASTA från **4 EUR**
PIZZA från **4 EUR**

ÖPPET SÖ-TO 11-23, FR-LÖ 12-24
Foorum Centrum, Hobujaama 10, Tallinn Mellan hamnen och gamla stan tfn. +372 6 829 010
Solaris Centrum, Estonia pst. 9, Tallinn Mittemot Estonia teatern tfn. +372 6 285 999

TALLINNS BÄSTA MÖTESPLATSER! VÄLKOMMEN!
DU HITTAR OSS PÅ KARTAN. SIDAN 28.

WWW.VAPIANO.EE

KIKKA KÕRTS
ESTONIAN COUNTRY STYLE RESTAURANT

BUFFÉ

Bufférestaurang i country-stil nära hamnens D-terminal. Komponera din egen buffé och njut av god mat i trevlig och vänlig atmosfär.

Välkomna!

Norde Centrum, Lootsi-gatan 7, Tallinn
Öppet dagligen 9-19

**Happy Buffé
Varje dag från
klockan 17**

De svenska underjordiska bastionerna

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: DELFI PRESSIFOTO

Bastionerna Sverige, Ingermanland och Skåne byggdes för att försvara den svenska stormaktstidens vinningar i Estland. Bastionen Ingermanland har nyligen renoverats och berättar om Tallinns historia.

Man når bastionen Ingermanland genom försvarstornet Kiek in de Kök, ett av Tallinns mest älskade kännetecken.

Väl nere i underjorden möts man av en stilig Erik Dahlberg, greve, militär, arkitekt, krigsråd, fältmarskalk samt generalguvernör i Livland 1696–1702. Erik Dahlberg är mannen som kom på den geniala idén att ytterligare befästa Tallinns försvarspositioner under den svenska stormaktstiden. Estland tillhörde Sverige från ca 1550 till 1700-talets början. Bastionerna

tillkom under 1600-talets andra hälft.

Först byggdes tunnelgångarna ovan jord, dessa täcktes med sten, därefter forslades enorma mängder jord från kullen Tõnismägi till de nuvarande bastionerna Sverige, Ingermanland och Skåne.

Bastionerna kom dock aldrig till användning. Pesten i början av 1700-talet raderade ut en stor del av Tallinns befolkning och Ryssland blev härskare över landet i början av 1700-talet.

Gångarna berättar om Tallinns historia. Under 1930-talet användes de som skyddsrum,

Tallinn

under sovjettiden likaså, men då för den kommunistiska eliten. Under 1980-talet var det tillhåll för punkare som sovjetmilisen ständigt trakasserade, senast var de hemvist åt uteliggare. Stora delar har ännu inte ställs i ordning och ingen vet egentligen hur mycket gångar det finns under Tallinns gamla stad. Det talas om åtskilliga kilometer.

De renoverade gångarna är väl upplysta, luftcirkulationen är bra och vid de guidade turerna får man en livaktig bild av Tallinn. Bland annat visas en dokumentärfilm från den 9 mars 1944, natten då stora delar av staden förstördes genom ett sovjetiskt flyganfall av kvinnliga piloter. Tusentals tallinbor tog då sin tillflykt till de underjordiska gångarna.

Turerna avslutas med att man får åka in i det framtida Tallinn, på videoskrmar kan man fantisera sig tvåhundra år fram i tiden.

De guidade turerna inleds med en härligt humoristisk tecknad film om Tallinn. ■

✓Var hittar man?

✓ Kiek in de Kök, Komandandi 2, mellan Frihetstorget/Vabaduse väljak och Domberget. Öppet dagligen utom måndag. Förhandsbokning till gångarna är nödvändig, tel +372 644 6686. Turer på estniska, engelska och ryska. Museet tillhör Tallinns Stadsmuseum/Tallinna linnamuseum. Kartkod: Gamla stan J1



SCHNITZEL HAUS

Ny tyskinspirerad restaurang i gamla stan i Tallinn.



Äkta tysk wiener-schnitzel och en tysk bärlkör därtill – EEK 130

Fläkschnitzel, kalkonschnitzel....
Upp till 500 gram
Barnmeny



Äkta tysk kock

Ny adress Rütli 28/30!
Lägesbeskrivning, Tallinnkartan sid 27

Schnitzel Haus • Öppet sö-to 11-24, fr-lö 11-02
Rütli 28/30, gamla stan, tfn +372 6 450 059 • www.schnitzelhaus.ee

NYHET! VÄVAR FINNS NU I NORDE CENTRUM!

NYA VAROR - SE PRISET!

VÄVAR

Textilfärger
LIN! Lintyger!

- gardiner
- borddukar
- handdukar
- lakan
- örngott
- morgonrockar
- och mycket annat...



BIJOUTERIE! VACKRA SMYCKEN!

Myccket stort urval till mycket bra priser





D TERMINAL
LOOTSI
AHTRI
JÖE
NARVA MNT
SOKOS HOTEL VIRU
MERE PST

Lootsi 7, Tallinn, nära D-terminalen.

RABATTKUPONG
Med den här kupongen får du 10% extrarabatt. En kupong per köp.



EL PASHA

Middle Eastern & Mediterranean Cuisine
Restaurant & Lounge

Öppet Må-Lö 8-01,
Sö 12-23
Väike Karjal, Tallinn
Tel +372 609 64 03
www.elpasha.ee

Ny restaurang

Orientaliska delikatesser äntligen i Tallinn.
Vällustiga smakövraskningar i hjärtan av gamla stan.



Stora luncher
5€



ESTONIAN TRIPS

Endagars rundturer i Estland:

- Individuella turer (2 personer)
- Grupper (3 eller flera personer)

- ❖ Lahemaa nationalpark
- ❖ Rakvere ordensborg
- ❖ Oljeskiffergruvmuseumet
- ❖ Det ryska gränsområdet
- ❖ Ut i naturen
- ❖ Nattens läten i vildmarken

...och mycket mera

Kontakta oss för ytterligare information:
+372 530 99 000 info@estoniantrips.ee
+372 609 91 19 www.estoniantrips.ee



EESTI KÄSITÖÖ

Centrum för främjande av Estniskt handarbete
Kodukäsitöö OÜ
tfn. +372 6 604 772
www.folkart.ee

Manga olika produkter för alla smaker



11 – 13 november
Mårtensmarknad, Sakuhallen/
Saku Suurhall i Tallinn

Hemslöjdsutställning i
Estniska Hemslöjdsförbundets
Hus, Pikk 22, Tallinn

Hantverkscentrum, Pikk 15 och Lühike Jalg 6
Hantverkshuset, Pikk 22
försäljning, utställningar, arbetsrummen
Viru Centret, Viru väljak 4/6

Vackra ben och fötter

TEXT OCH FOTO: MARI TUOVINEN

Ingliroos eller Änglaros är namnet på en nyöppnad skönhetsalong av högsta klass som flyttat in på Domina Inn Ilmarine Hotell.

Ingliroos erbjuder förutom skönhets- och hälsobehandlingar även hårvård för både för kvinnor och män. Salongen är liten och intim. Mottot är: Kunden i centrum.

Vi testade pedikyr med angenäm inverkan på sommarens solbrända fötter. Behandlingsrummen har angenäm storlek, allt är i bästa ordning med påföljd att man verkligen slappnar av. För fotbehandlingar använder man Monus produktserie. Behandlingen tar cirka 90 minuter. Den dämpade bakgrundsmusiken och den proffsiga vården får en att lätt somna in.

Behandlingen inleds med fotbad. Naglarna och nagelbanden rengörs, därefter tas hudförtjocknader bort. Proceduren är grundlig och proffsig. Det hela avslutas med fotmassage, vilket innebar

att fötterna smörjs in och att naglarna målas.

Monus produktserie är brittisk och ingår i varumärket Susan Molyneux, det samma gäller för produktserien Renu som hjälper mot åldrandet. Alla produkter är tillverkade av naturens egna råvaror, dvs örter, växter och oljor. Produktserien för män heter Vitru.

Ingliroos är öppen vardagar 10–20 och helger 11–18.

På hemsidan www.ingliroos.ee kan man ständigt följa salongens specialerbjudanden. I juli kostade till exempel pedikyr för herrar 21 euro (ca 200 SEK).■

✓Var hittar man?

✓ Ingliroos, Põhja pst 23, Domina Inn Ilmarine Hotel, Tallinn. Kartkod A2.



Pedikyr tar fram sommarens vackra fötter.

KAARLI HAMBAPOLIKLIINIK

Tandläkare
Ambulatorisk ansikts- och käkkirurgi
Tandtekniskt laboratorium
Implantation
Proteser
Ortodonti
Estetisk tandvård

Kaarli Tandklinik/Kaarli Hambapolikliinik
Licensnummer nr L01843
Toompuiestee 4, 10142 Tallinn • må-fr 8-20, lö 10-15
tfn. +372 619 9180 • info@khp.ee • www.khp.ee



FRISKA TÄNDER FÖR MIG OCH MIN FAMILJ!



MEDICUM HÄLSOCENTRUM I HAMNEN Öppet må – fr 8 – 20

Uus-Sadamagatan 21, 1 vån.
Samma byggnad som
Hotell Portus (blå flygel),
mittemot hamnens D-Terminal.

Medicum Hälsocentrum mittemot hamnens D-Terminal erbjuder ett brett urval tjänster inom hälsovård:

- Dermatologiska och veneriska sjukdomar
- Husläkare
- Gynekolog
- Tandläkare
- Kardiolog
- Urolog
- Öron, näsa, hals
- Internmedicin
- Ultraljud



Information och tidsbeställning
tfn +372 8 811 300,
+372 8 811 301,
+372 6 318 509,
medicum@medicum.ee
www.medicum.ee

Nytt!
Nu även
skönhetskirurg

Recept för
expediering i Estland.

Specialaffär för hälsoprodukter på Norde Centrum!

BIRKENSTOCK

Stödjande innersulor hjälper! Knä- och ryggvärk...Vertikala och horisontella stöd. Rym i olika skodon!

Stort urval sandaler!
Bästa anatomiska design!
Från 549 EEK
(35,10 EUR)



539 EEK
(34,46 EUR)

Storlekar:
24-48!

Vi har också ledstöd, fotvårds-, idrotts- och övriga hälsoprodukter till fördelaktiga priser!

Omron blodtrycksapparater

Från 799 EEK
(51,09 EUR)

Välkommen att göra dina hälsoköp hos oss!

HARTJES

Från 1199 EEK
(76,65 EUR)



- Löstagbara stödjande innersulor
- Även breda läster
- Läder i bästa kvalitet

Tervisekaubad BILLAGA PRISER!

Tallinn, Lootsi 7, Norde Centrum, mitt emot Rimis kassor, intill Tallink D-terminal • tfn. (+372) 669 8866 • Öppet dagligen 10-20

shopping



Roca Al Mare - störst i Tallinn



Solaris - shopping och underhållning

Höstens stora shoppingguide

TEXT: TOMAS ALEXANDERSSON, FOTO: STINA KASE

Ladda garderoben med härliga höst- och vinterkläder. Att shoppa i Tallinn är kul, varierande och framför allt - prisvärt.

✓Viru Centrum (Viru Keskus) och Tallinns Varuhus (Tallinna Kaubamaja)

Alla som besöker Tallinn besöker Viru Centrum, stadens hjärta. Viru Centrum är stort och fördelat på flera plan med butiker och restauranger. Viru Centrum är sammanvuxet med Tallinns Varuhus som bland annat har Baltikums största skönhetsavdelning. I bottenvåningen på Kaubamaja finns en läcker second hand, Humana, för den som gillar att fynda. Under hösten bjuder Viru Keskus och Kaubamaja på stora reor och kampanjer.

Öppet alla dagar 9–21 (matbutik till 22), centralt beläget på Viru väljak 4 och Gonsiori 2. Kartkod B2.

✓Stockmann

Det finska varuhuset Stockmann kan jämföras med NK i Stockholm. Stockmann säljer välkända märken inom kläder, skor, inredning och elektronik. På bottenplan finns en exklusiv mataffär och väl-sorterad alkoholbutik. Löpande

reor under hösten.

Öppet alla dagar, 9–21 (helger 20), centralt beläget på Liivalaia 53. Kartkod B3.

✓Rotermanni

Ett historiskt kvarter som genomgått ett rejält ansiktslyft. Rotermanni är ett arkitektoniskt mästerverk som står för livsstil och mode. Flera nya barer och restauranger har öppnat i området. Missa inte nyöppnade butiken Sfäär (som också är en restaurang) på Mere pst E6. De säljer trendiga kläder från skandinaviska designers och modehus. I området finns även en spännande rysk marknad.

Öppet alla dagar 10–20 (18 på söndagar), centralt beläget på Rotermanni 5/Roseni 10. Kartkod A2; B2.

✓Solaris

Tallinns nyaste shoppingkomplex mitt i centrum. Solaris har Estlands största bokaffär och på trendiga butiken Reede säljs kläder

från unga designers, bland annat Svenska Cheap Monday. Tröttnar man på shopping kan man besöka Solaris moderna 3D-biograf eller avnjuta en drink på kafé Komeets oemotståndliga takterrass med en utsikt som heter duga.

Öppet alla dagar 10–21 (matbutik till 23), centralt beläget på Estonia pst. Kartkod B2.

✓Foorum

Liten väl sorterad shoppinggalleria mitt emot Viru Keskus. Foorum erbjuder ett ungt mode med fokus på kläder och skor från bland andra Miss Sixty, Hello Kitty, Polarn O. Pyret och Replay. Öppet alla dagar 10–20 (söndagar 19) Narva mnt. 5. Kartkod B2.

✓Kristiine

Populärt shoppingcentrum mycket nära centrum. Kristiine öppnar under hösten en helt ny sektion fullproppad med nya butiker. Kristinne erbjuder ett stort utbud med kända butikskedjor som New Yorker, Zara och Jysk. Under hösten pågår en kampanj där varje person som handlar för mer än 425 kronor har chansen att vinna ett presentkort på 100 000 kronor. Öppet alla dagar 10–21, trådbussarna 3 och 6 från varuhuset Kaubamaja stannar 50 meter från

Kristiine keskus, Endla 45.

✓Rocca Al Mare

Estlands största shoppingcentrum på över 54 000 kvadratmeter. Bland de populäraste butikerna finns brittiska Marks & Spencer, som nu även säljer mat och vin från bland annat England, och Stockmann outlet som säljer märkeskläder för halva priset. Under hösten kan shoppingsugna räkna med generösa erbjudanden och överraskningar. Bör inte missas. Öppet alla dagar 10–21, trådbuss 6 från varuhuset Kaubamaja stannar utanför Rocca Al Mare. Även gratisbuss flera gånger dagligen från Tallinks D-terminal via Viru hotell, Paldiski mnt 102.

✓Ülemiste

Över 150 butiker och ligger alldeles intill Tallinns flygplats. Ett flertal nya butiker har öppnat under hösten och Ülemiste kan vara smart att besöka innan flygresan hem. Mycket varierat utbud. Öppet alla dagar 10–21, Buss 2 från Viru Keskus bussterminal stannar utanför Ülemiste, Suur-Sõjamäe 4. Kartkod: C4.

✓Sikupilli

Med handen på hjärtat är det inte Tallinns bästa shoppingcentrum,

men här finns ett relativt stort utbud av elektronik, inredning och kuriosa från bland annat Onoff och Novalux.

Öppet alla dagar, Buss 2 och 15 från Viru Keskus stannar utanför Sikupilli på Tartu mnt 87. Kartkod C4.

✓Hamnens "turkiska" basarer.

Sadamarket, Lootsi keskus och Merekeskus är de tre så kallade turkiska marknaderna. Många turister brukar kalla dem tacky, men det är såklart en smaksak. Störst är SadaMarket (Sadama 6/8), alldeles intill terminalerna A och B. Här finns över 100 butiker med allt från hantverk, livsmedel, kläder och skor. Även en hel del barer och nattklubbar. Några hundra meter bort ligger Merekeskus (Mere puistee 10), där stämningen nästan är den samma som den man upplever på österländska basarer. Här är det trångt och hysteriskt. Lootsi Keskus (Lootsi 8) ligger vid D-terminalen, alltså där båtarna går och kommer från Stockholm, och här finns en stor prisvärd alkoholbutik och typiska turistrestauranger. Ligger även nära Norde Centrum som bjuder på mer seriös shopping. Öppet alla dagar. Kartkod A2;A3. ■



Kristiine - växer ytterligare till hösten



Stockmann - elegantaste varuhuset



Z I Z I

Lintextiler från ZIZI

ZIZI erbjuder redan sedan tio år design och tillverkning av hemtextilier, huvudsakligen i linne.

Sortimentet består av sängkläder, dukar, kuddar, gardiner, morgonrockar, handdukar och mycket annat. ZIZIs kvalitet håller världsklass. Produkterna är moderna samtidigt som de är klassiskt eleganta.

I gamla stan i Tallinn finns ZIZI på två ställen med aningen olikartad profil. I ZIZI butiken på Suur-Karja erbjuds mera traditionella alster med bords- och sängtextilier i brunt, blågrått, lila och rosa.

I Venegatans ZIZI butik följer man de senaste modetrenderna med ett modernare snitt.

Suur-Karja 2, Tallinn
Öppet Må-Lö 10-18, Sö 10-16

Vene 12, Tallinn
Öppet Må-Lö 10-18, Sö 10-16

Ny hemsida: WWW.ZIZI.EE



Örngott i halvlinne 13-16 €

Känn ditt grannland

Prenumerera på The Baltic Guide under ett år (12 nummer) till

specialpris

269
SEK

Prenumerera via hemsidan

www.balticguide.ee

eller fyll i formuläret här.



Prenumeration

Ja tack, jag önskar och få aktuell information om Estland. Jag vill prenumerera på tidningen The Baltic Guide under ett år för endast 269 SEK.

namn

företag

adress

telefon fax

Aktuell information om Estland

Vänligen faxa denna kupong på +372 6 117 761 eller klipp ut och skicka den till Põhja pst. 25, 10415, Tallinn

Alkohol kan vara skadligt för din hälsa.



päron pirmsid

ost juust

godis kommid

samovar samovaar

Stroh 60

jacka kudum

väsor kækott

kläder och skor för hela familjen • sportartiklar • väskor och tillbehör
leksaker • hantverk • souvenirer • smycken och klockor • djurfoder
mat och alkohol • skönhetsalonger • kaféer • restauranger • nattklubbar

SadaMarket

Sadama 6/8, Tallinn | Tfn +372 661 4550

Öppet varje dag 8.00 - 19.00

www.sadamarket.ee



Historiska herrgårdshotell

TEXT: TOOMAS KABIN, FOTO: TBG ARKIV

Pädaste, Vihula, Padise och Kalvi är bara några av många herrgårdshotell i Estland. Upplev elegans i historiska miljöer.

För cirka 100 år sedan fanns långt över 1000 herrgårdar i Estland. En del var stora och palatslika, andra små och intima. Den gemensamma nämnaren var att de flesta tillhörde den baltyska adeln med anor från medeltiden. Krig och ockupation medförde ett otroligt förfall, godsens symboliserade ondska för sovjetmakten. Oersättliga miljöer och en bit av Estlands kulturhistoria rycktes hänsynslöst upp, eleganta

te har anor från medeltiden, den nuvarande huvudbyggnaden härstammar från 1700-talet. Pädaste ligger på ön Muhu mellan fastlandet och Ösel, ett par minuters bilväg från färjeläget i Kuivastu. Herrgården är omgiven av en park med lundar, ängar och hagar och en havsvik med vass. Rum i olika kategorier erbjuds, alla lika elegant utrustade, antingen i huvudbyggnaden eller i vagnstallet. Spaanläggningen ger garanterad njutning. Man kan njuta lika mycket

✓Var hittar man?

✓ Kalvi Castle ligger cirka 140 km öster om Tallinn en bit norr om landsvägen Tallinn-Narva. www.kalvi-hotel.com

kringbyggnader. Herrgårdens historia går tillbaka till 1501 och den danske baronen Hans von Lode. Senare ägdes Vihula bland annat av en familj von Schubert som också givit namn åt vinkällaren. Restaurang La Boheme i minimalistisk skandinavisk stil passar perfekt med den historiska byggnaden. Allt går i ljusa naturtrogna färger. Menyn är omfattande och internationell. Även rummen är eleganta och ljusa. Det finns sammanlagt 47 stycken som är fördelade bland de olika byggnaderna. Givetvis finns en spaanläggning, denna ligger i vagnshuset och bjuder på ett brett register av boutique spa-tjänster, dvs man väljer vad

klosterruiner. Klostret plundrades och brändes 1343 i det så kallade Georgsupproret mot danskar, tyskar och den Livländska Orden. Idag ägs herrgården åter av den ursprungliga familjen von Ramm som adlades av Gustav II Adolf. Sonen Olav har tagit över och driver hotellverksamhet i den vackra klassicistiska byggnaden. Hotellverksamheten är ännu så länge förhållandevis blygsam eftersom renoveringsarbetena ännu inte avslutats. På herrgården finns en utmärkt restaurang som passar för mindre sällskap.

Padise Manor ligger vid den gamla huvudvägen mellan Tallinn och estlandssvenskarnas huvud-

rafflande historia. Den nuvarande byggnaden uppfördes i början av 1900-talet av husets senaste ägare Nikolai von Stackelberg efter det att den ursprungliga byggnaden hade brunnit ner. Herrgårdens historia går tillbaka till 1209 och huset har sett många ägare under århundraden. Från huvudbyggnaden har man en hänförelse vy över Finska viken, herrgården ligger högt på en kalkstensplatå vilket ger rymd.

Kalvis huvudbyggnad är till stilarten eklektisk, dvs det handlar om en blandning av olika stilarter. Rummen är däremot inredda med ett överflöd. Här finns kuddar, volanger, dynor, metervis

✓Var hittar man?

✓ Pädaste Manor, ön Muhu, ca 150 km sydväst om Tallinn, ca 80 km öster om Kuressaare på Ösel. Vinterstängt 1 november - 26 februari. www.padaste.ee



Pädaste - kanske Estlands elegantaste

salonger gjordes om till svinstior. Som tur var hann man inte förstöra allt.

Idag har ett stort antal av herrgårdarna renoverats och återfått sin glans. I vissa fall har de före detta ägarna köpt tillbaka sina egendomar och lagt ner både hjärta, själ och stora summor pengar. Ett antal herrgårdar drivs som hotell, oftast i natursköna och historiska trakter.

✓Pädaste Manor

Pädaste herrgård (ty Peddast) var en av de första som gjordes om till hotell. Det handlar om förfinad elegans och utmärkt smak. Pädaste

på restaurang Alexander, en av Estlands bästa med mat allt efter säsong och lokala råvaror. Efter middagen kan man sätta sig i sjöstugan och njuta av kvällen. Inte långt ifrån ligger en av Estlands mest unika byar, Koguva.

✓Vihula Manor Country Club

Vihula Manor Country Club (ty Viol) ligger intill vattendraget Mustjõe som slingrar sig fram genom parken och omger byggnaderna. Terrängen är aningen kuperad, herrgården är omgiven av en grönskande park. Här finns en huvudbyggnad och hela 25



Vihula är inbäddat i grönska

✓Var hittar man?

✓ Vihula Manor Country Club ligger ca 100 km öster om Tallinn i nationalparken Lahemaa. www.vihulamanor.com

✓Var hittar man?

✓ Padise Manor ligger ca 50 km väster om Tallinn längs den gamla landsvägen mellan Tallinn och Haapsalu. www.padisemois.ee



Padise ligger nära Niitvälja golfbana

man vill ha.

Omgivningarna kring Vihula är historiska och fyllda av naturupplevelser. Man ligger i hjärtat av nationalparken Lahemaa. Inte långt ifrån hittar man en av Estlands populäraste krogar, Altja, alldeles intill havet. Byarna Käsmu och Vösu hör till Estlands finaste, likaså den angränsande herrgårdarna Palmse och Sagadi.

✓Padise Manor

Padise Manor (ty Padis) med anor från 1200 ligger på sann historisk mark. Mitt emot den nuvarande mangårdsbyggnaden ligger Padise

ort Haapsalu. Det är nära till Estlands mest populära och äldsta golfbana Niitvälja. Är man intresserad av nutidshistoria kan man besöka tidigare sovjetiska militärinstallationer så som flottbasen Paldiski, infanteribasen Klooga och flygbasen Ämari. Militären har lämnat, men med guide kan man lära känna Estlands nutidshistoria. Padise är omgivet av stora skogar och myrmarker med utmärkt jaktområden.

✓Kalvi Castle

I likhet med flertalet andra herrgårdar har Kalvi (ty Pöddes) en

med gardiner som ger en sann och elegant slottskänsla. Sammanlagt finns 27 rum. Kalvi är populärt för sin konferensavdelning. När väl arbetsdagen går mot sitt slut kan man njuta av utsökta rätter i à la carte-matsalen.

Kalvi är omgivet av vacker natur i ett jordbruksområde. Nationalparken Lahemaa, städerna Rakvere och oljeskifferområdet Kohtla-Järve ligger på cirka 30 minuters avstånd. ■

✓ Se www.manor.ee för information om Estlands herrgårdar.

Estland på tre dagar



■ Dag 1

Sevärdheter: Gamla stan i Tallinn med Domberget, parlamentet och domkyrkan. Beundra tornet Långe Hermann och den imponerande borgväggen.

Shopping: Titta in på en av Tallinns säregnaste gränder Katariina-gången/Katariina käik i Quartier Latin med dominikanerkyrkan och ett stort antal genuina hatverksateljéer.

Kyrka: Svenska S:t Mikael's kyrka har kommit att bli en av Tallinns mest populära konsertlokaler. Miljön är tilltalande och akustiken förträfflig. Som svensk besökare känner man sig extra välkommen även om det är en estnisk församling, men på svenska.

Lunch: Välj bland det stora antalet restauranger och pubar i hela gamla stan. Estnisk, tysk, fransk, italiensk mat, men även mera exotiska kök som från Georgien, Fjärran Östern och Afrika.

Slappna av: Varför inte ta en långpromenad längs havet i riktning mot stadsdelen Piriita. Finska viken öppnar sig, likaså Tallinns imponerande siluett.

Museum: Estlands Historiska museum i Maarjamäe, halvvägs till Piriita, berättar bland annat om den första självständighetstiden med start 1918.

Middag: Tallinn lockar med ett stort antal gourmetrestauranger.

Titta på www.flavoursofestonia.ee.

Förlustelser: September är inledningen på en ny och spännande kultursäsong med opera, operett, konserter, utställningar och mycket annat. På nationalscenen Estonia ges klassiker som La Traviata, Così fan Tutte och Romeo och Julia. På Kumu, Estlands imponerande konstmuseum, kan man beskåda den sovjetiska kvinnan i estnisk konst.

■ Dag 2

Sevärdheter: Stig ombord på en av Hop-on-Hop-off-bussarna och lär dig mycket om Tallinn. Det finns tre linjer att välja mellan.

Museum: På Estlands ockupationsmuseum kan du bilda dig en uppfattning om hur det är att leva under främmande förtryck. Ta tid på dig och följ dokumentärfilmerna på videoskärmarna. Som besökare får man själv dra sina slutsat-

ser. Den äldre generationen har fortfarande flykten i september 1944 i minnet.

Kyrka: Tallinn bjuder på många kyrkor och de flesta trossamfundens representerade. Helgeandskyrkan/Pühavaimu kirik ett stenkast från Tallinns rådhusplats hör till de äldre. Titta på altartavlan av Bernt Notke från 1483. Konserter arrangeras regelbundet.

Lunch: På Friluftsmuseet kan du pröva på

äka estnisk bondmat! Restaurangen ligger i en gammal timmerstuga.

Slappna av: Varför inte slappna av på cykel. Cyklar kan hyras på flertalet ställen och man kan ta sig fram lagom långsamt. Cykla omkring i gamla stan.

Shopping: Upptäck äka estniskt hantverk, trendigt och annorlunda. Följ Tallinn Design Map från turistbyrån och du hittar de rätta affärerna.

Middag: Bjud ditt sällskap på någon av Tallinns utmärkta och trendiga restauranger. Fish & Wine är ett av de nyare tillskotten i gamla stan.

Förlustelser: Gå in på Solaris, ett veritabelt nöjespalats med konserter och musikalerna. I september uppträder Maria-teaterns prima ballerina Uljana Lopatkina från S:t Petersburg.

■ Dag 3

Sevärdheter: Idag åker vi till kunskapens högborg, universitetsstaden Tartu. Resan tar drygt två timmar med bekväm buss. Tartu lever upp i september med ett nytt akademiskt läsår och studenter fyllda av förhoppning.

Museum: Anrika Tartu universitet har ett antal museer. I universitetets ståtliga huvudbyggnad kan man bekanta sig med gipsavgjutningar från antikens Grekland och Rom. Gamla Anatomikum berättar

om medicinens historia genom tiderna.

Kyrka: Jaani-kyrkan imponerar, speciellt om man lägger på minnet att kyrkan förstördes under kriget och byggdes upp först för ett antal år sedan. Titta på den stora och unika samlingen av terrakottafigurer. Lunchtid arrangeras vissa dagar 30-minuters konserter.

Lunch: Universitetscaféet är en klassiker som utstrålar sann akademisk anda. Här träffas studenter, men även en och annan överläggare. God mat och härlig stämning.

Slappna av: Tartu är förvisso ingen kurort. Äventyrsbadet Aura bjuder dock på det mesta vad gäller vattensporter, bastu och avslappning. Förutom 25-meters bassäng finns en dito på femtio meter.

Shopping: Tartu har ryckt upp sig som shoppingstad. I centrum ligger affärskomplexet Tartus varuhus/Tartu kaubamaja och Tasku. En bit utanför hittar man södra Estlands största shoppingcentrum Lõunakeskus med bland annat isbana och AHHA Centrum, det senare ett paradiset för alla som intresserar sig för vetenskapens underverk. Här kan

man se, röra och själv ta del av det mesta.

Middag: Vill du äta elegant går du till restaurang Volga med sober och mondän jugendmiljö från trettioalet. Vid rådhusplatsen hittar du ett antal enklare matställen, med allt från vinbarer till caféer, alla med ett stor maturval på meny.

Förlustelser: Tartus kulturella högborg är Vanemuine-teatern som håller mycket hög nivå. Det bjuds på opera, operett, balett och konserter. I september lockar man med musikalen Evita och Orfeus i underjorden.

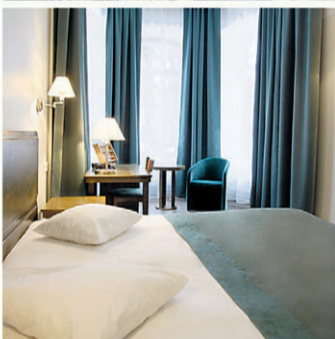


ST. BARBARA
HOTELL

Erbjudande:
fr 40 Euro/natt

Enkel- eller dubbelrum,
i priset ingår frukost,
parkering på innergård
samt trådlös internet.

Erbjudandet gäller till och
med 30.04.2011



Levande musik fredagar och
lördagar! Storbildsskärm för
idrottsevenemang!



Stämningsfull
tyskinspirerad
källarrestaurang.

Baieri kelder

Öppet Må-Lö 12 - 23

- Roosikrantsi 2A, Tallinn •
- reservations@stbarbara • www.stbarbara.ee •
- Tel +372 6 400 0490 (hotell) •
- Tel +372 6 400 045 (restaurang) •

10% rabatt i restaurangen
+ gratis snaps mot
uppvärdande av denna
kupong



Konsten att ta igen sig - ditt välbefinnande

I paketpriset ingår:

- Inkvartering två nätter i superior-rum
- Två rikliga frukostar
- Belladonna kroppsvård för kvinnor eller belladonna-massage för män – med slankande effekt
- En middag med ett glas husets vin
- Stavar för stavgång i parken och omgivningarna eller cykelhyra två timmar
- Gratis internetuppkoppling
- Gratis parkering

Pris 127 EUR/person

Extranatt 70 EUR
ZEN-rum, tilläggsavgift 20 EUR/natt
Enkelrum, tilläggsavgift 30 EUR/natt
Svit, tilläggsavgift 56 EUR/natt
Erbjudandet gäller till och med 30 november 2010



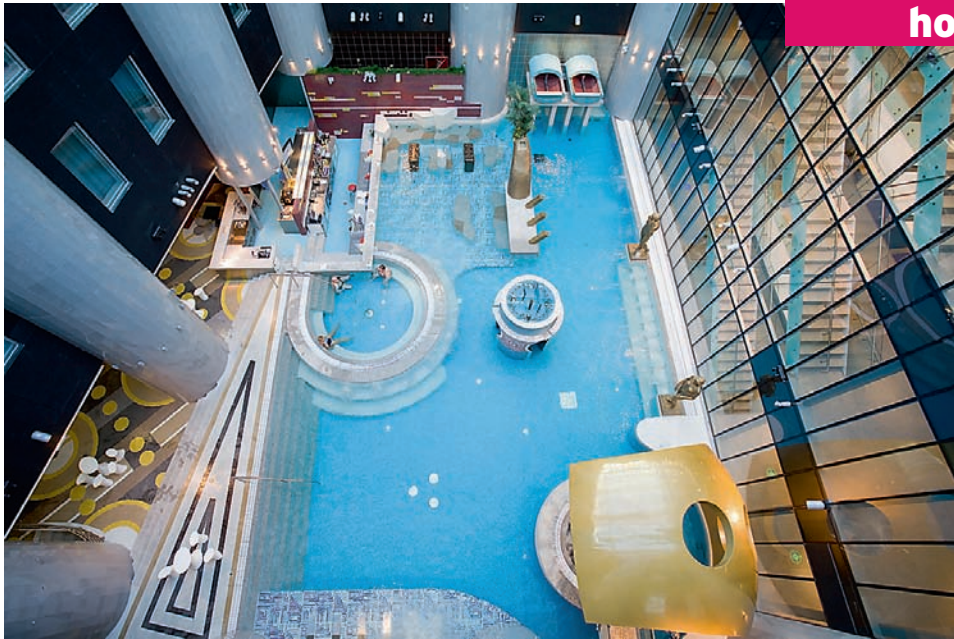
Nya Restaurang La Boheme och Cocktail Lounge i herrgårdens huvudbyggnad! Upplev stämning genom de restaurerade takmålningarna och de ursprungliga parkettgolven. På La Boheme möts traditioner genom restaurerade detaljer och modern minimalism som tillsammans skapar en elegant och angenäm helhet.



Vihula Manor
Country Club & Spa
by Unique Hotels

www.vihulamanor.com

Bokning och information: : +372 32 64 100 • E-mail: info@vihulamanor.com



hotell



Hotellpriserna pressade i botten - bra för besökaren

TEXT: TOOMAS KABIN, FOTO: AQUA SPA

Attraktiva hotellpriser fyller Estlands hotell

Hotellnäringen i Estland har under året upplevt en ökad efterfrågan, priserna är dock fortsatt mycket fördelaktiga för besökare eftersom utbudet långt överstiger efterfrågan.

Det finns allt från små lyxiga boutiquehotell till internationella

affärshotell.

Hyggliga priser

Chefen för branschorganisationen Estlands Hotell- och Restaurangförbud Sigre Luts säger att man som besökare kan räkna med fortsatt attraktiva priser. Prisnivån ligger på samma nivå som i

början av 2000-talet. I samband med den snabba ekonomiska tillväxten som fick ett snabbt slut 2007/2008 byggdes ständigt nya hotell. Utbudet är idag vida större än efterfrågan med konsekvens att priserna sjunkit, samtidigt som hotellet fått skära kostnader. De flesta hotellet tycks ha överlevt, vissa håller dock stängt under lågsäsong. Hotellägarna har fått visa stor flexibilitet för att hålla igång verksamheterna, en stor del av

kostnaderna har legat på oförändrad eller högre nivå samtidigt som intäkterna dalat.

Bokning via nätet

Sigre Luts säger att det idag är mycket svårare att sja om framtida beläggning eftersom besökare överlag beställer sina rum mycket senare, ofta i sista minuten. Dessutom har det skett en förskjutning från agent- och resebyråbok-

ningar till individuella bokningar via nätet.

Finländare utgör det stora flertalet besökare. Under senare år har antalet besökare från Ryssland ökat snabbt.

2011 attraktivt

Sigre Luts ser ljus på framtiden. Kulturhuvudstadsåret Tallinn 2011 bidrar säkert med ett ökat intresse för Tallinn och Estland, likaså euron som införs den 1 januari 2011. Euron gör det helt enkelt bekvämare för personer från euroländer att besöka Estland. Enligt Sigre Luts ser man en klar korrelation mellan kulturhuvudstadsår och en efterföljande uppgång i antalet besökare från andra städer. ■

Varför besöker Du Estland?

TEXT: TOOMAS KABIN, FOTO: KRISTI REIMETS

Estlands turistmyndigheter undersöker ständigt bakomliggande orsaker till varför utlänningar besöker landet. Så här såg den typiska svenska besökaren ut åren 2007-2009.

✓**Anledning till besök:** 53% av alla svenska besökare som övernattade utgjordes av turister, 30% kom i tjänsten, 11% besökte släkt och vänner. Bland endagsbesökare utgjorde turister det stora flertalet, hela 74%.

✓**Tidigare besök:** det stora flertalet svenska endagsbesökare har varit i Estland tidigare, 28% utgjordes av förstagsbesökare, 44% har besökt landet vid ett flertal gånger.

✓**Anknytning till landet:** 37% av de svenska estlandsbesökarna har släkt eller vänner, hela 11% har estniskt ursprung.

✓**Ålder:** Estland är mest populärt bland medelålders och äldre besökare, ca 60% av besökarna var över 45 år, hela 30% utgörs av åldersgruppen 45-54.

✓**Resesällskap:** Cirka en tredjedel av besökarna reser på egen hand, lika många kommer med partner.

✓**Förberedelser:** 64% av de svenska besökarna arrangerade sina resor på egen hand.

✓**Information:** 40% av alla besökare inhämtade information från internet och 30% från tidigare

besök.

✓**Inkvartering:** 90% av besökarna som övernattade tog in på hotell och 15% bodde hos släkt och vänner.

✓**Besökslängd:** 28% av svenskarna tillbringade en natt i Estland, 26% två nätter och 15% tre nätter.

✓**Transporter:** 28% av svenskarna reste runt i landet, varav 10% med fordon, ungefär lika många använde sig av kollektivtrafik.

✓**Aktiviteter:** hela 92% av dem som stannade över natten besökte

restauranger och caféer, 2/3 ägnade sig åt shopping, 29% besökte museer och utställningar, 22% tog del av kulturevenemang, 21% upptäckte naturen, 18% utnyttjade hälso- och skönhetsvård och lika många tog del av natlivet. Bland endagsbesökarna besökte 2/3 restauranger, och 60% guidade turer. ✓61% av svenskarna ansåg att prisnivån låg i förhållande till förväntningarna, 28% ansåg att priserna var för höga. ■



Romantisk middag med solnedgång

TEXT: TOOMAS KABIN, FOTO: AMMENDE VILLA

Elegant Ammende Villa i Pärnu bjuder på romantiska paket för två som innehåller dubbelrum med frukost i något av de exklusiva rummen, allt i bästa jugendmiljö. I priset ingår en överraskning på rummet, romantisk gourmetmiddag i tornrum-

met som rymmer maximalt fyra personer med utsikt över havet, staden och solnedgång. Vit duk, vacker servis, mat från husets restaurang och personlig servering garanteras för en oförglömlig kväll!

Pris för två ca 2800 SEK.
www.villaammende.ee ■



Inkvartering med andlighet

Estlands Kyrkoråd som förenar de flesta trosamfund i Estland erbjuder enkel men prisvärd inkvartering på närmre 40 församlingar i hela landet.

Standarden varierar. I vissa fall avkrävs ingen avgift men man kan alltid lämna kollekt. Information om villkor lämnas genom de olika församlingarna som finns på www.teelistekirikud.ee. ■

Lite om några hotell...

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: AQUA SPA



När shahen kom på besök
När shahen av Iran på sjuttioalet besökte Sovjet-Estland gav han personalen på Hotel Viru guldmynt som gåva. Dessa beslagtogs snabbt av KGB när väl den höga gästen rest. Hotel Viru var ett av få utlänningshotell under sovjet-tiden. Idag ingår det i finska Sokos kedjan och bär namnet **Sokos Hotel Viru** (www.sokoshotels.fi). Från foajen når man bekvämt Viru Centrum.

Med utsikt över en medeltidborg

Ekesparre Residents Hotell i Kuressaare på Ösel ligger intill den imponerande borggården. Hotellet tillhörde en gång familjen von Ekesparre med förankring till det tysk-baltiska riddarskapet. Villan är pietetsfull renoverad och den ursprungliga jugendmiljön har väl tagits fram. www.ekesparre.ee.

Bli omhändertagen på svenska

Trevliga **Villa Inge** i Pärnu drivs av Ada och Peter Hagström. Här känner man sig varmt välkommen. Läget är det bästa i ett lummigt villaområde ett par steg från stranden. www.villainge.ee

Njut av överflöd

I Tallinn kan man skämma bort sig på ett antal lyxiga boutique hotell. **Three Sisters** (www.threesisters-hotel.com) räknas kanske som Estlands bästa hotell. Här har drottning Elizabeth II bott. Eleganta **Hotel Telegraaf** är inrymt i den gamla post- och telegrafstationen med rymliga rum. Bob Dylan, Rod Stewart och Enrique Iglesias har bott här. På Tchaikovsky, hotellets restaurang finns en av landets mästarkockar. Även **Schlösse Hotel** (www.schlossle-hotels.com) kan skryta med en av de bästa restaurangerna i Estland. I rummen saknas inte något. Den medeltida byggnaden är inredd med ett överflöd av elegans och smak. Foajen



är som ett bättre vardagsrum med stor öppen spis. Systerhotellet **St Petersburg** (www.schlossle-hotels.com) håller samma klass. Om man söker liknande standard i Tartu tar man in på **Antonius Hotel** (www.hotelantonius.ee).

Hemsvist för frihetskämpe

Tjetjeniens förste president Džohhar Dudajev var 1987-1990 befälhavare för den jättelika sovjetiska flygbasen i Tartu. Han ställde dock upp på esternas sida under den sjungande revolutionen. Högvarteret låg i nuvarande **Hotell Barclay** (www.barclayhotell.ee) i centrala Tartu, ett klassiskt hotell med alla bekvämligheter och trevlig restaurang.

Angenäma storstadshotell

Tallinn kan skryta med ett antal behagliga och prisvärda storstadshotell med hög standard och bra läge. Bland dessa kan nämnas **Hotel Barons** (www.barons.ee), **Nordic Hotel Forum** (www.nordichotels.eu), **L'Ermitage** (www.lermitagehotel.ee), **Bern Hotel** (www.bern.ee), **Domina InnCity** (www.dominahotels.ee), **Savoy Boutique Hotel** (www.savoyhotel.ee) och **Meritonkedjan** med ett antal hotell i staden (www.meritonhotels.com).

Tallinks egna hotell

Tallink erbjuder fyra hotell i Tallinn, varav **Tallink City Hotel** är störst intill Viru Centrum. **Tallink Spa and Conference Hotel** lockar med som namnet antyder spa och konferens.

Reval Hotels blev Radisson Blu

Radisson Blu har numera två hotell i Tallinn. Förutom klassikern **Radisson Blu Hotel Tallinn** ingår före detta Reval Hotels Olümpia med det nya namnet **Radisson Blu Hotel Olümpia**. www.radisson.com. ■

hotell



Bo på spa

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: AQUA SPA

Det finns hotell som erbjuder spatjänster men givetvis även rena spaanläggningar

Sommarsäsongen har varit mycket livlig med stark press på spaanläggningarna. Optimismen är åter tillbaka efter den ekonomiska nedgången," säger Aire Toffer, vd för Estlands Spaförbund.

Estlands spa- och kurortstradition går närmre 200 år tillbaka. Tsarfamiljerna kom gärna till

Narva-Jõesuu (Hungerburg) på bekvämt avstånd från S:t Petersburg eller till Haapsalu. Bland svenskar är Pärnu mest känt, även Haapsalu och Kuressaare på Ösel är genuina kurorter.

Under den första självständighetstiden 1918-1940 räknades Narva-Jõesuu som den mera mondäna kurorten, men Pärnu tog med tiden över. Båda orterna

var oerhört populära under sovjettiden även för besökare från Moskva och dåvarande Leningrad. Gästerna utgjordes till stor del av rysk intelligens. De ryska gästerna är idag åter på väg tillbaka!

Wellness eller medical spa.

Notera skillnaden mellan *wellness spa* och *medical spa*. De senare har läkare, sjukgymnaster och fysioterapeuter. De erbjuder högst kvalificerad rehab och eftervård. De är inga hålligång-ställen.

Ett wellness spa är till för njutning även om procedurerna även här är helande och stärkande.

För information: www.estonianspas.eu. ■

Viimsi Spa förnyar

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO:

Viimsi Spa i Tallinnförorten med samma namn förnyar.



Efter förnyingskursen i november öppnas en ny och lyxig spa- och fritidsavdelning för hela familjen. Syftet är enkelt, att skämma bort kroppen!

När väl ombyggnaden är klar kommer man att kunna njuta av en stor bastuavdelning med bland annat vedeldad bastu och en annan som eldas med en som ger en behaglig doft.

Det kommer att erbjudas bassänger, bubbelbad, vattenmassage och babysim. Intill bassängerna kan man njuta av lättare och hälsosamma anrättningar, massageavdelning och gym, det senare med professionella instruktörer.

Ett nytt lek- och aktivitetscentrum på hela 1000 kvadratmeter fördelade på två våningsplan tillkommer. Föräldrar kan då lugnt lämna sina ungar där medan de själv njuter av spaanläggningen. ■

✓Var hittar man?
✓ Viimsi Spa ligger en dryg mil öster om Tallinns centrum och ett par hundra meter från havet på Randvere tee 11, Viimsi. www.viimsispa.ee



Dags att arrangera nästa konferens i Estland

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: TBG ARKIV, DELFI PRESSIFOTO

För svenskar är Estland en utmärkt konferensdestination. Estonian Conference Bureau hjälper dig med praktiska handtag.

Estonian Conference Bureau har till uppgift att bistå alla med intresse för att arrangera konferenser i Estland.

Inte bara Tallinn attraktivt

Tallinn har snabbt ryckt upp sig som internationell konferensdestination och ligger enligt Inter-

national Congress and Convention Associations ranking på plats 44 bland världens mest populära konferensstäder. 2007 låg man på plats 83. Det är nu inte bara Tallinn som gäller. Det finns utmärkta konferensanläggningar på de flesta orterna. Den modernaste är kanske Dorpat Convention Center i universitetsstaden Tartu.

Hög teknisk nivå

Utmärkande för konferensanläggningarna i Estland, oavsett om det rör sig om stora eller små, är att de överlag håller en mycket hög teknisk nivå. Gratis trådlös internet är självklarhet över hela landet. Även de minsta hotellen brukar erbjuda mötesrum. Begränsningen med Estland som konferensland är avsaknaden av riktigt stora anläggningar för att arrangera världskonferenser för internationella organisationer och företag. En av de största konferen-

✓Konferensstöd

Enterprise Estonia, den statliga organisationen för att främja Estlands näringsliv, kan ge bidrag åt konferenser som har minst 200 gästnätter. Ansökan måste lämnas in av estnisk arrangör. Detta kan vara intressant för företag med verksamhet i Estland och anknytning till Sverige. För information se www.eas.ee.

serna som arrangerats var Natos utrikesministermöte i Tallinn i maj i år.

Konferenshotell

Samtliga större hotell har utmärkta konferensfaciliteter. Bland dessa kan nämnas **Swissôtel**, **Sokos Hotel Viru**, **Radisson Blu Hotell Tallinn** och **Radisson Blu Hotel Olümpia** och **Meriton Hotels**.

Alternativ till hotell

Störst för tillfället är det supermoderna nöjespalatset **Solaris** med **Nokia Conference Hall** i Tallinn som rymmer 1800 besökare. Läget är det bästa, mitt i Tallinn. Över gatan hittar man **Estoniateatern** med dess konsertsal som ofta används för möten. I denna upplever man en historisk miljö som bonus till konferensen.

Vill man få del av verklig retro-miljö och av något som inte finns i Sverige, väljer man den gamla terminalbyggnaden på **Tallinns flygplats** som påbörjades mot slutet av trettioalet och som avslutades under Stalintiden. Byggnaden är pietetsfullt renoverad och är med sin svulstighet ett utmärkt arkitektoniskt dokument över Estlands sovjethistoria.

Tallinns uppmärksammade konstmuseum, det nybyggda **Kumu**, erbjuder en utmärkt möteslokal. Som inramning har man hela museets konstrikedomar.

Än mer historisk miljö erbjuder **Svartbrödragilletts** hus mitt i gamla stan i Tallinn med anor från medeltiden.

Glöm ej Tartu och resten av landet

Tartu kan med rätta skryta med nybyggda och eleganta **Dorpat Convention Center** intill **Dorpat Hotel**. **Vanemuine-teaterns konsertsal** utnyttjas flitigt av konferensbesökare, likaså aulan i uni-

✓Varför konferera i Estland?

Kulturhuvudstadsåret Tallinn 2011 lockar
Attraktiv kostnadsnivå
Nära Sverige, korta avstånd, bra förbindelser
Bra språkkunskaper
Euro introduceras 1 januari 2011
Utmärkt infrastruktur
Utmärkta konferensanläggningar
Attraktiv och intressant historia
För information: www.ecb.ee

versitetets fantastiskt vackra klassicistiska huvudbyggnad. En stor del av konferenserna i Tartu ägnas forskning och vetenskap.

Glöm ej heller övriga delar av landet som Pärnu, Kuressaare, Haapsalu, Viljandi, slottshotellen ... ja hela landet erbjuder något.

Estonian Convention Bureau

Estonian Convention Bureau (ECB) är en medlemsorganisation som kan bistå med förslag på lämpliga konferenslokaler, lämna offerter och tillhandahålla alla material om Estland. ECB assisterar även med kringarrangemang så som restauranger, utflykter, kulturella aktiviteter och förslag på event. ■



Sokos Hotel Viru - populärt konferenshotell



Nokia Conference Hall - Tallinns största

As times go by ...

TEXT: TOOMAS KÄBIN

Estland har ett antal hotell från det glada trettioalet. Utmärkande för dessa är funktionalism med dess tidlösa elegans.

Hotellen byggdes under en period som präglades av optimism och som innebar ett avstamp från ett gammaldags till ett modernt Estland. Stiger man in, då hör man i fantasin dåtidens

jazz och ser välklädda herrar med spatserstav samt damer med sömerskesydda klänningar och stora hattar.

Mest känt bland dessa funkis-hotell är **Scandic Rannahotell** i Pärnu från 1937. Byggnaden räk-

nas som ett av världens främsta exempel på funktionalism. Hotellet ligger vid den breda sandstranden. 20 av de 62 rummen har balkong med hänförande utsikt över havet, speciellt imponerande är solnedgångarna.

Terrassen och restaurangen är sommartid fulla. Närhelst under året får man på Rannahotell en angenäm känsla av sommar och badhotell. Ursprungligen var hotellet bara öppet under sommarsäsongen och det var ett av svenskarnas favoritsemestermål på trettioalet.

Även **Scandic Palace Hotel** i Tallinn bär vittnesbörd om förkrigstiden. Förvisso ser byggnaden grå och trist ut utifrån. Fokusera i stället på detaljerna och upptäck funktionalismens spår. Palace ligger vid Frihetstorget/Vabaduse väljak med bästa läge i hjärtat av Tallinn.

Kommer man till den lilla staden Viljandi mellan Pärnu och Tartu finns all anledning att lägga in sig på ett likaledes elegant trettiotalshotell **Grand Hotel Viljandi**, anno 1938. Byggnaden gavs då namnet EVE vilket var en

förkortning av **Viljandis Främsta Representationslokal**. Glädjen blev dock kort, eftersom EVE bara fick två år på sig, sen kom kriget. Idag är EVE mycket vackert och tidsenligt renoverat. Foajén är imponerande, restaurangen känd för sitt kök, rummen eleganta. Det finns till och med en mindre spa-avdelning. ■

✓ **Scandic Rannahotell**, Ranna 5, Pärnu, www.scandichotels.com
Scandic Palace Hotel, Vabaduse väljak 3, Tallinn, www.scandichotels.com
Grand Hotel Viljandi, Tartu 11/Lossi 29, Viljandi, www.gvh.ee

Tallinn

På höstpromenad i Kadrioruparken

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: TBG ARKIV

Kadrioruparken är ett av Tallinnbornas mest populära promenadställen vackra höstdagar.

✓Var hittar man?

✓ Tag spårvagnen från Viru väljak med „Kadriorg“ som ändstation. Kartkod: A4, A5



Kadrioruslottet med imponerande barockträdgård

Speciellt helger är parken fylld av folk som njuter av den höga luften och färgprakten som brukar vara till slutet av oktober.

Parken och slottet har fått namn efter Peter den Stores hustru Katarina som den var tillägnad. Slottet från början av 1700-talet är Estlands ståtligaste i barockstil. Det omges av en tilltalande och välansad trädgård och ett stort parkområde.

I fonden längs en av parkgångarna syns den smäckra Russalka statyn vid havet. Statyn föreställer en ängel som i sin hand håller ett förgyllt rysk-ortodox kors. Statyn gjord av en av Estlands främsta skulptörer Amandus Adamson är restes 1902 och är tillägnad krigsfartyget Russalka som förliste 1893.

Om man väljer att besöka slottet kan man där bese utländska

mästares verk som tillhör Estlands Konstmuseum.

Mitt emot slottet ligger presidentens officiella residens och ytterligare en bit bort det magnifika KUMU, Estlands Konstmuseum med verk av estniska konstnärer och olika utställningar. En bit in i september pågår en om den sovjetiska kvinnan i estnisk konst.

På återvägen från parken mot stan älskar flanörer att stanna till vid svandammen. Passa även på att njut av den vackra trähusarkitekturen med en hel del grosshandlarvillor samt funkishus i sten från trettiotalet.

Ingen behöver efter en långpromenad gå hungrande från Kadrioruparken. Park Café är ett elegant och ombonat café av den gamla typen. Likaså finns ett kafé i slottet och på KUMU museet. ■

Kulturhuvudstadsåret Tallinn2011 närmar sig

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: TBG ARKIV, DELFI PRESSIFOTO

Nedräkningen och förberedelsearbetet inför kulturhuvudstadsåret Tallinn2011 pågår för fullt.

Den första januari 2011 tar Tallinn och finska Åbo över stafetten från årets kulturhuvudstad Istanbul. Förberedelserna pågår för fullt, likaså intrigererna!

Kulturhuvudstadsåret Tallinn2011 ger Tallinn enastående möjligheter att internationellt profilera sig som kulturmetropol. Erfarenheter från andra kulturhuvudstäder visar att om man sköter korten väl får man stor uppmärksamhet som ger ringar på vattnet för flera år framåt, inte minst i form av starkt ökad turism.

Projektet Tallinn2011 är Estlands största kulturmanifestation genom tiderna med nya programpunkter varje dag samt ett uppbåd av världsnamn inom ett stort antal områden.

Redan under innevarande år pågår projektet 52 överraskning-

ar och idéer, dvs ett projekt per vecka. Under 2011 kommer programmet att omfatta, föreställningar, litteratur, konst, musik, idrott, design, folkliv och mycket annat.

Det tråkiga med Tallinn2011 är politiseringen av projektet som gör sig gällande i samband med de förestående parlamentsvalen i mars 2011. Speciellt det estniska Centerpartiet med Tallinns borgmästare Edgar Savisaar anklagas för att omvandla kulturhuvudstadsåret till ett partipolitiskt evenemang.

www.2011Tallinn.ee berättar det mesta om programmet som ständigt förnyas förutom att man kan besöka informationskontoret Tallinn2011 på hörnet Rosen och Ahtrigatorna i Rotermannkvarteret mellan hamnen och gamla stan. ■



Dags för Tallinn Maraton

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: PRIVAT SAMLING

Söndag den 12 september förvandlas Tallinns centrum till arena för Tallinn Maraton, en folkfest öppen för alla över 13.

Tallinn Maraton firar i år 10 år och har år vuxit i popularitet från 1.600 deltagare det första året till 12.400 år 2009. Löparna springer två varv på en 21.1 km lång bana. Därutöver kan man välja 10 km löpning eller 10 km stavgång samt barnlopp.

Start och mål för vuxna äger rum på Frihetsplatsen/Vabaduse väljak i centrala Tallinn och man

löper på hårt underlag, dvs långs gator. Barntävlingen äger rum vid Hirve park inte långt från Frihettstorget.

Huvudsponsorer för Tallinn Maraton är SEB, Nike, Estonian Air och Viking Line.

Anmälan via www.jooks.ee. Deltagaravgiften varierar beroende på lopp. Dyrast är helmaraton loppet som går på 700 EEK (drygt 400 SEK). ■



Euro för hela slanten!

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: TBG ARKIV

Estland introducerar euro den 1 januari 2011.

EUs finansministrar beslutade vid det så kallade ECOFIN-mötet i mitten av juli att formellt bevilja Estland inträde i eurozonen den 1 januari 2011.

Den senaste valutareformen ägde rum i juni 1992 då den estniska kronan EEK togs i bruk efter sovjetrubeln. Kronkursen fixerades då till en fast växelkurs gentemot den dåtida tyska D-marken

(1 DM = 8 EEK) och senare till en fast kurs gentemot euron (1 euro = 15,6466 EEK).

Som en allmän förutsättning för inträde i eurozonen krävs att underskottet i statsbudgeten inte får överstiga 3 procent samt att inflationen inte får överskrida en viss procentsats bland ett antal EU-länder. Det paradoxala är att enbart Sverige, Luxemburg och Estland får tillfället i verkligheten



klarar EU-krav.

Övergången till euro tas emot med blandade känslor. Den estniska kronan var 1992 viktig för att befästa Estlands självständighet

och valutan har visat sig stå emot många prövningar. För Estlands del innebär euron ett ökat internationellt förtroende och ökad kreditvärdighet. ■

Följande gäller:

1 juli 2010: priser skall anges i EEK och euro
1 november 2010 - 1 juli 2011: man kan växla EEK till euro utan avgift till kursen 15,6466.
1 januari 2011: samtliga EEK-konton konverteras automatiskt till eurokonton till kursen 15,6466.
1-14 januari 2011: euro och EEK i bruk parallellt som betalningsmedel. EEK tas under perioden ur cirkulation .

Överblivna EEK kan därefter växlas till euro under obegränsad tid.

Estlands Konsumentverk håller ett öga på att inga omotiverade prishöjningar genomförs.

700.000 EEK-euro kalkylatorer delas under hösten ut till hushållen för att underlätta konvertering mellan EEK och euro.

Turistsatsning på södra Estland

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: DELFI PRESSIFOTO



Stiftelsen Södra Estlands Turism (Lõuna-Eesti Turism) med uppgift att främja turismen i Tartu och södra Estland utarbetar strategier för att stärka regionens konkurrenskraft genom olika marknadsföringskampanjer. Projektet finansieras av Enterprise Estonia med cirka 300.000 SEK.

Ulla-Maia Timmo, styrelseordförande för Södra Estland Turism säger att projektet är väsentligt för att internationellt marknadsföra regionen. Konceptet bygger inte på massturism, snarare vill man fokusera på specifika målgrupper och deras behov. Tyskar intresserar sig till exempel för cykelturism och Estlands herrgårdar, finner vill uppleva naturen och besöka spa-anläggningar. Ryska turister skall lockas till Estland i början av januari som är perioden för det ryska julfirandet enligt den rysk-ortodoxa kyrkokalendern. I projektet projiceras även på svenska besökare och deras önskemål, bland annat på vad södra Estland förutom Tartu har att erbjuda.

Kampanjen pågår till och med slutet av 2011. ■



En mysig och aktiv höst i Tallinn

Sommaren börjar gå mot sitt slut! Det är sista chansen att se solen innan kylan och vinterpälsten kommer fram. Passa på att vistas ute och unna dig en härlig höstdag på staden.

TEXT OCH FOTO: TOMAS ALEXANDERSSON

✓ Sofia Jägerlind Puuri, Stockholm:

Gillar man shopping spelar inte årstiden roll. Det finns alltid någonting man "behöver"! Tallinn bjuder på fantastisk secondhand-shopping! Ett land utan H&M lät inte lovande när jag flyttade hit, men jag blev positivt överraskad av utbudet i secondhand-butikerna. Det finns både stora, små, dyra och billiga butiker. I många fall måste man leta för att hitta guldgrubben. En av mina favoriter är Factory (Tartu mt. 80) med ett bra utbud tjejk- och killkläder, möbler, skor och accessoarer. Senast fyndade jag två par vinterboots för runt 100 estniska kronor. När jag blir trött på att prova kläder så laddar jag batterierna på ett jättemysigt café i Kadriorg som heter Nop på Kõleri gatan 1.



✓ Karin Antonsson, Skellefteå:

Jag föreslår att man hyr en cykel på Citybike i gamla stan, och cyklar dit näsan pekar. Det kan till exempel vara mot Kristiine och Löwenruh park, där man också har möjligheten att äta en bit mat i den trevliga restaurangen. När man återvänt till gamla stan och lämnat tillbaks cykeln föreslår jag att man tittar in på Meistrite Hoov där man kan botanisera bland utmärkt estniskt hantverk. Besöket, och dagen, avslutas företrädesvis med kvällsfika på Pierre Chocolaterie på Vene-gatan 6.



✓ Veronika, Stockholm:

Tallinn överraskar mig varje gång. Förutom att jag besökte Rocca Al Mare för bra shopping, var jag även ute och vandrade i Pirita. Otroligt vackert och så spelade jag minigolf precis vid stranden. Jag åt på fantastiska Aed på Rataskaevu-gatan. De serverade estnisk fusion à la carte och ja har aldrig ätit så god mat i Tallinn. Det är dessutom billigt.



✓ Crippa, Stockholm.

Jag är här på en weekend med min flickvän och hennes familj och vi har gjort en hel del roliga saker. Något jag kan rekommendera är stämningen, maten och ölen på puben Hell Hunt i gamla stan och Texas-inspirerande Texas Honky Tonk & Catina. De ligger på Pikk-gatan i gamla stan med liv och rörelse. Att bara strosa runt i Tallinn är skönt och helt gratis. Bästa kvällen i Tallinn var när vi bowlade hela gänget.



person

Karl von Ramm (26) omvandlar släktgodset Padise till lyxigt boutiquehotell

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: RENNA VILIPUS

Karl von Ramm, född och uppvuxen i USA och med en mastersutbildning inom turism från ett av världens främsta universitet Cornell samt genuin erfarenhet från hotell- och restaurangverksamhet i USA, håller på att omvandla herrgården Padise till ett första klassens boutiquehotell.

Säkert stimuleras Karl av att släkten von Ramm har anknytning till Padise alltsedan 1622 när familjen adlades av Gustav II Adolf för insatser åt den svenska stormakten.

Vad fick dig att satsa på Padise?

Det var en kombination av min passion för hotell- och restaurangnäringen och det faktum att mina förfäder bodde här en bit långt in på 1900-talet. Jag har nu möjligheter att förverkliga mig inom mitt kall och att upptäcka mina rötter.

Padise som hotellprojekt är ännu inte avslutat.

Padise är ett förstaklassens boutiquehotell med 1700-tals anda. När allt är klart kommer det att finnas 20 rum med salonger och bibliotek. Restaurangen är redan i drift med en populär sommarterrass med utsikt över Padise klosterruiner.

Vilken profil kommer det att ges?

Vi vänder oss till alla som söker elegans i en historisk miljö och som är historiskt intresserade. Vi tar emot allt från bröllopsällskap till konferensgäster. Det går även alldeles utmärkt att slinka in för en kopp te i en av salongerna. Många cyklister har tittat in under sommaren på väg mellan Tallinn och Haapsalu. De har verkligen kunnat njuta av hotellets bekvämligheter, en god middag och ordentlig frukost efter att ha cyklat långa sträckor.

Vad erbjuder Padise med omgivning?

Padise ligger på en vacker och historisk väg mellan Tallinn och Haapsalu. Klostret med anor från 1300-talet är en av Estlands mest spännande historiska platser.

Vad erbjuder ni under vintern?

Vintertid är vår restaurang öppen under helger eller vid behov. Hotellet står öppet för konferenser. Vi arrangerar fester och olika events.

Hur ser du på Estland som turistdestination?

I Estland har man lyckats behålla en historisk charm med en dragning åt det okända. Jag har träffat åtskilliga besökare som inte haft någon kunskap eller föreställning om allt det som erbjuds. Många säger att Estland varit den bästa behållningen av hela Baltikum. För mig personligen är Estland det lilla och rogivande landet med stor personlighet. Jag trivs bra och känner mig fräsch varje dag tack vare all inspiration.

Vilket betyg ger du Estlands turistindustri som helhet?

Den befinner sig fortfarande i ett utvecklingsskede. Satsningen på skolor som EHTE (Estonian School of Hotel and Tou-

litet underverk i periferin av Skandinavien. Trots alla krig och svårigheter som landet har utsatts för strålar man på ett briljant sätt.

Vilka överraskningar har du mötts av?

Märkligt nog överraskade det estniska köket mest. När utlänningar frågar vad det består av brukade jag svara kött, potatis, fisk och mycket dill. Nu har jag lärt mig att det är mycket mer varierat! Jag har som mål att utveckla maten utifrån det ursprungliga.

Vad är Estland för dig?

Mina amerikanska vänner är ibland förvånade när jag säger att jag ser Estland som min möjlig-



✓ Var hittar man?

✓ Padise Manor ligger ca 50 km väster om Tallinn längs den gamla vägen till Haapsalu. Inte långt ifrån ligger Estlands äldsta golfbana Niitvälja. Under hösten lockar omgivningarna med utmärkta jaktmarker. www.padisemois.ee.

rism Management) kommer inom loppet av ett par år ge ett ytterligare lyft när det gäller inkvartering, mat och service. Potentialen är stor och inom loppet av ett par år kommer internationella turistproffs att satsa på Estland och sätta det på turismens världskarta på ett helt annat sätt.

Vad är mest fascinerande med Estland?

Det finns en mycket stark identitetskänsla. Man värdar sitt språk, sin musik och traditioner på ett förtjänstfullt sätt. Estland är ett

het! För mig erbjuder landet något genom sin historia, naturen, den ständiga förnyelsen i samhället som ger möjligheter som även jag hoppas kunna dra fördel av. Trots allt är Estland stället som min familj bott och levt i under århundraden vilket gör det speciellt för mig. När och om jag en dag lämnar kommer jag att känna saknad. ■

Digital allsång

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: DELFI PRESSIFOTO

Estlands första digitala allsångsfest arrangerades på dagen för den återupprättade självständigheten. Tusentals människor sjöng glatt med på ett hundratal orter.

Den estniska tv-kanalen Kanal2 arrangerade den 20 augusti, på 19-årsdagen av Estlands återupprättade självständighet, en digital allsångsfest. På programmet stod nio av landets absolut populäraste sånger. Programmet fick extra guldkant genom en hälsning från president Toomas Hendrik Ilves.

Tusentals människor hade samlats på närmre hundra orter runt om i landet för att följa evenemanget som leddes från staden Pölsamaa i centrala Estland. På varje ort fanns en lokal dirigent som i sin tur ansvarade för att sången blev samstämmig.

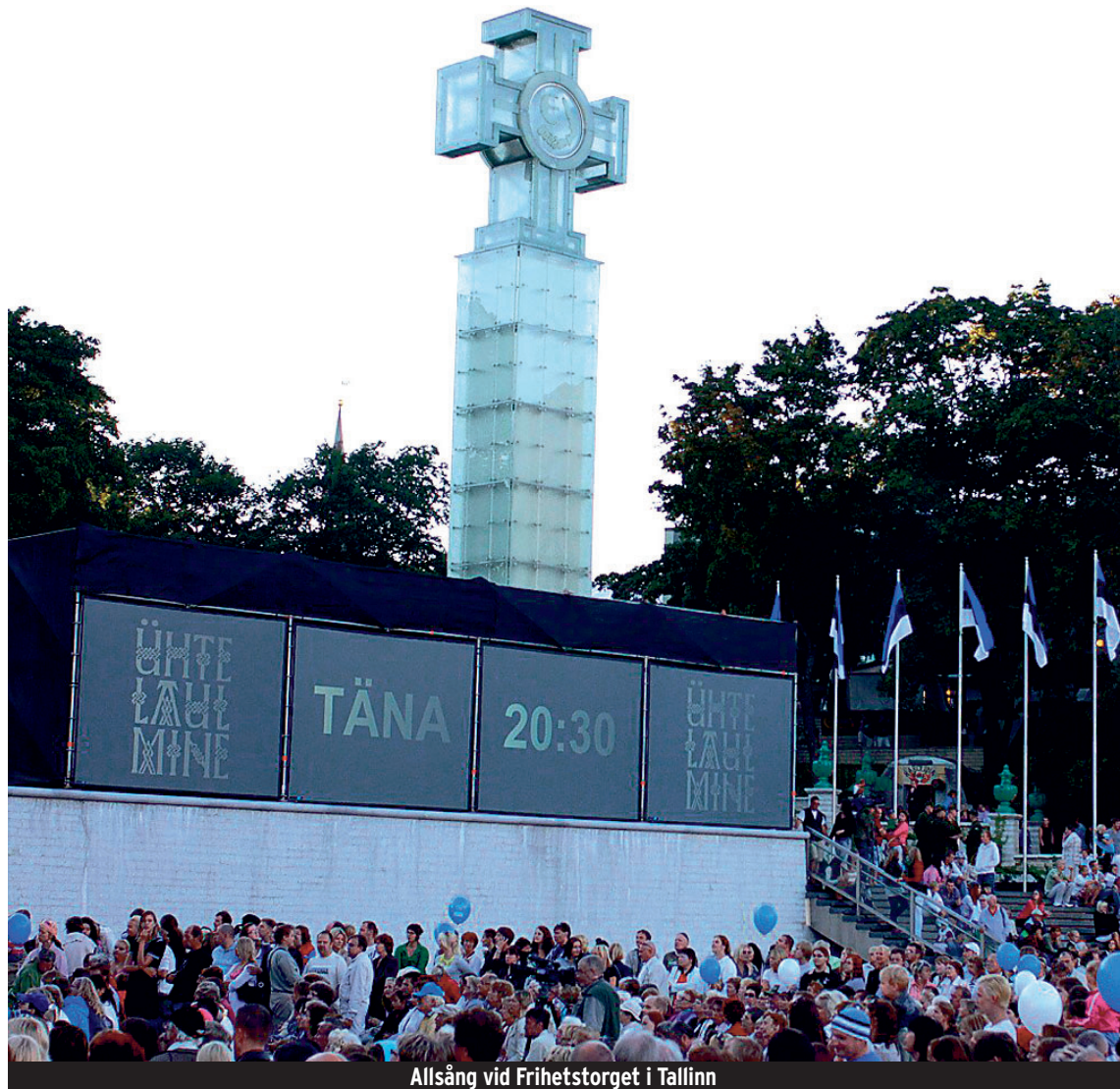
På Frihetstorget i Tallinn kunde man på storbild se samt-

liga orter som var uppkopplade till evenemanget. Bland dessa fanns till exempel Shanghai i Kina med allsång från den estniska paviljongen vid världsutställningen. Även ett flertal orter i Europa fanns med, dit lokala ester samlats. Eftersom den nordiska körsångsfestivalen pågick samtidigt i Reykjavik, var givetvis Island med i bilden.

När väl tv-programmet med den officiella delen avslutats fortsatte sjungandet och festandet på de flesta platserna.

Arrangörerna var inför sången aningen nervösa med tanke på eventuella tekniska fadäser men allt fungerade väl. Man talar redan om ett nytt projekt nästa år! ■

diverse



Allsång vid Frihetstorget i Tallinn



Tallinns Tekniska Högskola förnyar

Nya vindar vid Tallinns Tekniska Högskola

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: DELFI PRESSIFOTO

Inför den nya höstterminen har Tallinns Tekniska Högskola fått ny rektor.

Tallinns Tekniska Högskola grundades 1918. Professor Andres Keevallik, ny och återvald rektor, lovar förändringar. Rektor Andres Keevallik (67) ser som sin roll att fortsätta förnya universitetet, att förnygra lärar- och forskarkåren och att satsa på en ytterligare internationalisering i fråga om studier och

forskning. Keevallik är en handlingens man och har tidigare varit rektor 2000-2005.

Tallinns Tekniska Högskola är den enda av sitt slag i Estland även om Tartu Universitet erbjuder vissa tekniska och naturvetenskapliga ämnen.

Högskolan har cirka 12 000 elever. Det är ett så kallat campusuniversitet i förorten Musta-

mäe i Tallinn. Under senare år har stora investeringar gjorts i infrastruktur men även för att förbättra löner och för att locka utländska forskare.

Förra hösten invigdes ett nytt bibliotek, samtidigt som de ekonomiska och sociala fakulteterna fick en ny byggnad.

Starka discipliner

Speciellt starka områden för universitetet är IT och materiallära/nanoteknologi. Universitetet ligger även väl framme inom e-hälsa och teknomedicin, gen- och bioteknologi. Universitetet är mycket väl sammanlänkat med undervisnings- och forskningsprojekt genom den så kallade Bologna-processen i Europa men även övriga världen, bland annat med KTH, Uppsala universitet, Chalmers och Lunds universitet.

Satsning på kunskap

Kunskap har alltid stått högt i kurs i Estland. Grunden till denna lades under reformationen och den första katekesen på estniska från 1535. Gustav II Adolf grundade Estlands första gymnasium i Tallinn 1631, vilket följdes av dåvarande Sveriges andra universitetet, det i Tartu (dåvarande Dorpat) 1632.

Mot slutet av 1800-talet var 90 procent av befolkningen i Estland läs- och skrivkundig, att jämföras med 10 procent i Ryssland. Under

sovjettiden utgjordes en del av motståndet mot sovjetmakten av en hög utbildningsnivå.

Elever bland de världsbästa

Alltsedan 1930-talet har antalet gymnasie- och högskoleutbildade varit alltför stort på bekostnad av antalet yrkesutbildade. Estniska gymnasieelever hör till de bättre i världen inom matematik och naturvetenskapliga ämnen. I täten ligger Kina, Hongkong, Sydkorea och Finland.

Den estniska skolan ställer höga krav på eleverna, det handlar fortfarande mycket om att bli lärd i stället för att lära sig även om pedagogiken håller på att ändras. Under våren svettas estniska elever med studentexamensprov som ges nationell uppmärksamhet. Inför hösten väntar antagningsprov till universitet och högskolor. Det nya läsåret tas på högsta allvar med vackra högtidssammankomster vid terminsstart. ■





Hjälp till självhjälp

✓Pass

Om du förlorat ditt pass kan Sveriges ambassad i Tallinn utfärda ett provisoriskt pass. För detta krävs 2 passfoton och identitetshandling, eller en annan person t. ex. medresenär, vän, som kan identifiera dig och sig. Foton kan tas i fotobutiker på bl. a. följande ställen: Viru Centrum och Solaris Centrum, Fotoluks affärer. Ett provisoriskt pass kostar 1 400 SEK (cirka 2 500-2 600 EEK) och betalas kontant i lokal valuta. Efter arbetstid tillkommer en extra avgift motsvarande 200 SEK för varje påbörjad timme.

✓Vad innebär Schengen?

Estland ingår i likhet med Sverige i det så kallade Schengenområdet. Detta innebär att det inte längre finns någon gränskontroll till lands, sjöss eller på flygplatser. Men man måste alltid ha med sig resehandling (pass eller nationellt ID-kort) som visar medborgarskap. Vid kontroll, som kan förekomma från myndighetshåll och som alltid sker vid incheckning på flygplatser, måste någon av dessa två handlingar kunna uppvisas. ID-handlingar som banklegitimation, körkort etc gäller inte då de inte informerar om medborgarskap.

✓Pengar

Pengar kan tas ut från bankomat med svenska bankkort som Visa, Mastercard samt Maestro. Överföring från Sverige sker snabbast och smidigast genom Western Union, tfn. Sverige 020-741 742. Pengarna kan hämtas ut på de flesta postkontor i Estland. Tallinns huvudpostkontor ligger på Narva maantee 1, tfn. +372 6 257 250, öppettider: må-to 8-18, fr 8-17, lö 9-17. Sö stängt.

✓Bilhandlingar

För att föra in ett fordon (inklusive släp- och husvagn) till Estland krävs fullständigt registreringsbevis i originalhandling.

✓Stöld

Har du blivit utsatt för stöld skall du snarast göra en polisanmälan. Försäkringsbolagen kräver en sådan. Anmälan görs enklast hos hamnpolisen eller på närmaste polisstation.

Centrala polisstationen i Tallinn:

(Kesklinna politseiosakond)

✓Kolde pst 65, 10321 Tallinn
Tfn. +362 6 125 400

Larmtelefoner:

Polis 110 Räddningstjänst 112

✓Sveriges ambassad

Pikk 28, 15055 Tallinn. Tfn. +372 6 405 600, www.sweden.ee
Kansliet öppet må- fr 09.00 - 12.00, telefontid må - fr 09.00 - 12.30 och 13.30 - 17.00. Vid brådskande ärenden nås jourhavande tjänsteman under helger.

Danmarks Ambassade

Wismari 5
15047 Tallinn
Tfn. +372 6 306 400
tllamb@um.dk
Telefon- och öppningstid: Mandag-fredag 10.00-16.00

Kgl norsk ambassade

Harju 6
15054 Tallinn
Tfn. +372 6 271 000
emb.tallinn@mfa.no

Öppningstid Ambassaden:
Mandag-fredag 9.00-16.00
Konsulære saker: Mandag, onsdag, fredag 9.00-16.00

✓Svenska S:t Mikael församlingen

Församlingen tillhör Estlands evangelisk-luterska kyrka, men dess arbetspråk är svenska. Församlingen har omkring 200 medlemmar, de flesta är estlandssvenskar och deras ättlingar. Svenska S:t Mikael församlingen strävar till att vara en mötesplats för såväl tillfälliga besökare som bofasta svenskspråkiga i Tallinn med omnejd. Gudstjänst firas varje söndag kl 12, varefter alla närvarande inbjuds till kyrkkaffe i församlingssalen. Kansliet är öppet tisdag till fredag 11-14.

Gudstjänster: På svenska, varje söndag kl 12
På estniska, varje onsdag kl 18
På finska, varje söndag kl 10
På tyska, andra och fjärde söndagen varje månad kl 15

VÄGVERKET INFORMERAR ANGÅENDE KÖRKORT

✓Fotot till körkortet skall vara avbildat RAKT FRAMIFRÅN och bakgrunden ska vara LJUS (om håret är mycket ljust får bakgrunden vara ljusgrå så att det blir kontrast mellan håret och bakgrunden).

■ Stöd det fortsatta arbetet med renoveringen av kyrkan och församlingens utrymmen genom. Stiftelsen S:t Mikael i Tallinn Kyrkofond. Svenskt postgiro nr 649 27 05-6



Kontaktuppgifter:

✓Svenska S:t Mikael församlingen,
Rüütli 9, 10130 Tallinn, Estland
Tfn./fax +372 644 1938
E-post: rootsi-mihkli@eek.ee
www.stmikael.ee

Lennart Meri Flygplats Tallinn

Tartu Flygplats

Det bästa sättet att resa på är att flyga.
Det bästa stället för reklam är flygplatser.
Trycksaker, banners, ljusreklam, vitrinskåp, boxar, textilier, klistermärken, exponerad personbil, internetkiosker och skräddarsydda lösningar står till förfogande i hela terminalsbyggnaden.

Information: +372 605 8234 eller
advertising@tl.aero



TALLINN
AIRPORT

nyh
när var hur

Diverse information

Palun	Var så god
Aitäh, tänan	Tack
Palun vabandust	Förlåt, ursäkt
Tere, tervist	Goddag, hej
Tere hommikust	God morgon
Tere päevast	God dag
Tere õhtust	God kväll
Head ööd	God natt
Nägemist, head aega	Hej då, adjö
Kõike head, kõike paremat	Allt gott
Head reisi	Trevlig resa
Jätku leiba, head isu	Smaklig måltid
Terviseks	Skål
Kui palju see maksab?	Vad kostar det?
Kas teil on?	Har ni?

Kus on?	Var ligger.....?
Mis see on?	Vad är det?
Mida see tähendab?	Vad betyder det?
Kuidas elad/elate?	Hur mår Du/Ni?
Kuidas käsi käib, kuidas läheb?	Hur mår Du/Ni?
Pole viga	Bra/OK
Rõõm teid näha, meeldiv kohtuda	Trevligt att råkas/att ses
Oli meeldiv kohtuda	Det var trevligt att träffas
Oli meeldiv tutvuda	Det var trevligt att lära känna varann
Palju kell on?	Vad är klockan?
Mina ei oska eesti /vene keelt	Jag talar inte estniska/ryska
Kas te räägite rootsi keelt?	Talar ni svenska?
inglise/soome/saksa keelt?	engelska/finska/tyska?

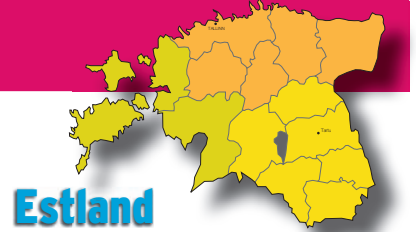
LARMNUMMER
Polis 110
SOS alarm 112
Brandkåren 112
Ambulans 112
Larmnummer är gratis att ringa till.

ATT RINGA
Till, från och inom Estland
För samtal med mobiltelefon från Estland till Sverige, slå landsnumret +46, därefter det lokala riktnumret utan nolla. För ett samtal, t ex till Stockholm: +46 8 555 555 eller till en mobiltelefon +46 70 555 5555.

För samtal till en estnisk telefon från en Sverige, slå landsnumret +372 och därefter abonnentnumret. T ex samtal till Tallinn, +372 6 555 555 eller till en estnisk mobiltelefon +372 56 555 555.

TRAFIK
I tätorter är hastighetsbegränsningen vanligtvis 50 km/h, men det förekommer sträckor med 40 km/h samt 30 km/h. Landsväghastigheten är 90 km/h, om inget annat angivits.
Billjusen skall vara tända dygnet runt, såväl i tätorter som på landsväg.
Promillegränsen i Estland är 0. Bilbälte är obligatoriskt såväl fram som bak. Det är tillåtet att stanna vid väggkanten, om vägmärken inte anger annat. I större tätorter är parkering vanligtvis avgiftsbelagd, parkeringsbiljetter finns att köpa i kiosk eller parkeringsautomater. I Tallinn är de första 15 minuterna gratis, men då måste tiden för parkeringsstart framgå genom parkeringsklocka eller vanlig papperslapp.
I Tallinns Gamla Stad är parkering avgiftsbelagd dygnet runt.

KREDITKORT, BANKOMATER, RESECHECKAR
De vanligaste kreditkortet accepteras i de flesta affärer och restauranger i Estland. De flesta banker och bankomater accepterar Visa, Mastercard, Diner's Club och Maestrokort. Resecheckar används sällan och är lättast att lösa in på banker.



Estland

GEOGRAFISKT LÄGE SAMT NATUR
Yta: 45 277 km²

Längd öst-väst: 350 km

Längd norr-söder: 240 km

Skog: 48% av totalytan

Öar: 1521 (största ön Ösel eller

Saaremaa på svenska, 2 922 km²)

Sjöar: 1 200 (största sjön är Peipsi, 3 555

km², varav 1 529 km² tillhör Estland)

Största berget: Suur Munamägi, 318 m

Längsta floden: Pärnu jõgi 144 km

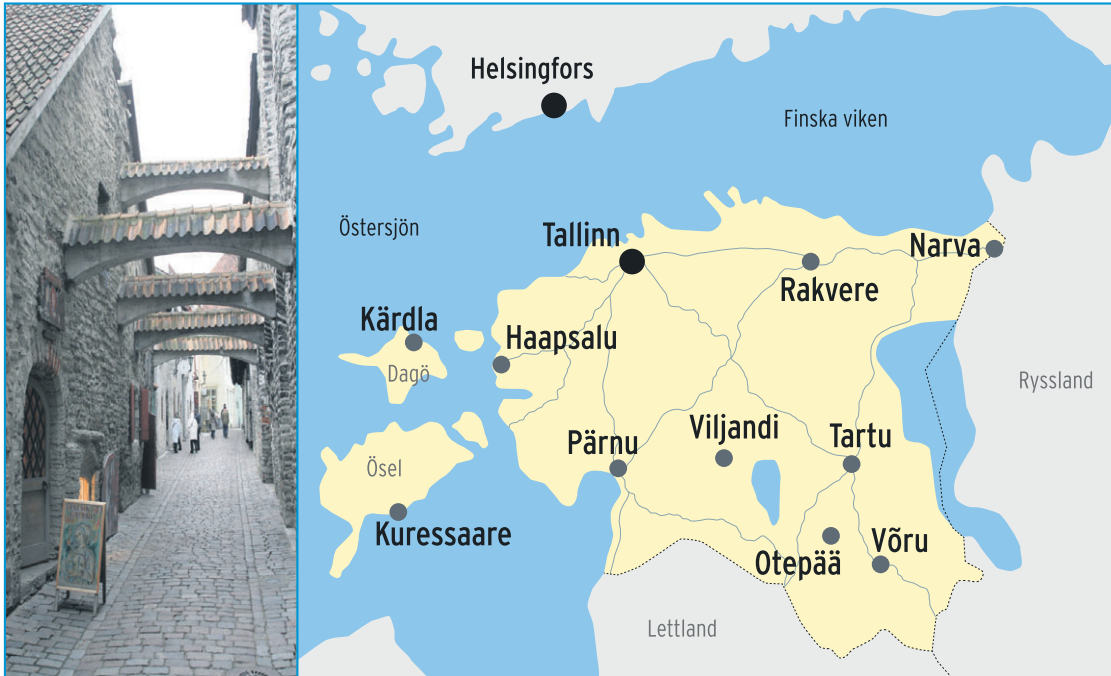
TID
GMT +2, eller 1 timme före Sverige

SPRÅK
Officiellt språk är estniska
Tillhör finsk-ugriska språkgruppen
Många ester talar även engelska, gäller speciellt servicepersonal.

PENGAR
Valutan heter **Eesti kroon**
Förkortning - **EEK**
I omlopp sedan 20.06.1992
Sedelvalörer 5, 10, 25, 50, 100 och 500 kroon. 1 och 5 kroon finns även som mynt. 1 kroon = hundra sent.
Växlingskursen i förhållande till svenska kronan, 1 SEK = 1,41 EEK. Eesti kroon är bundet till euron genom kursen 1 EUR = 15,65 EEK

BEFOLKNING
1 370 500 (enligt 2000 års folkräkning)
ester - 67,9%
ryssar - 25,6%
ukrainare - 2,1%
övriga - 4,4 %

TRO
Luthersk, Ortodox



nyh
när var hur

fartyg / flyg 09/2010

Fartygens tidtabeller

Stockholm - Tallinn

Dagligen
Avgång Stockholm 17.45
Ankomst Tallinn 10.00

Tallinn - Stockholm

Dagligen
Avgång Tallinn 18.00
Ankomst Stockholm 10.00

Fartyg:
Victoria och Baltic Queen
Fartygen anlöper Mariehamn i båda riktningarna

Tallinn:
Tallinn Reisisadam (passager-
arhamnen)
D-terminal,
bokning tfn. +372 6 409 808.

Stockholm:
Värtahamnen,
bokning tfn. +46 8 22 21 40.
M/S Victorias avgångar.

■ Alla tider är lokala

Kapellskär - Paldiski

Från Kapellskär 10.15 (lö-on)
22.30 (to)
Till Paldiski 21.15 (lö-on)
10.00 (fr)

Paldiski - Kapellskär

Från Paldiski 00.15 (lö-to)
Till Kapellskär 9.15 (lö-to)

Tidtabell MS Via Mare
Dagligen i båda riktningarna

Reguljär godstrafik upprätthålls
med ro-ro fartygen MS Via
Mare. Fartygen befördrar även
passagerare men i begränsat
antal.

AS Baltic Scandinavian Lines.
Tfn. + 372 666 1679
E-mail: info@bsl.ee
www.bsl.ee



Resa med färja till Saaremaa och Hiiumaa:
AS Saaremaa Laevakompanii,
tfn. +372 45 243 50,
e-mail:
broneerimine@laevakompanii.ee,
www.laevakompanii.ee.

Flygtider

Stockholm - Tallinn - Stockholm

Flera gånger dagligen med
Estonian Air
www.estonian-air.ee

Göteborg - Tallinn

Må, On, Fr, Sö
City Airlines
www.cityairline.com

Tallinn - Köpenhamn

Tre dagliga turer
med Estonian Air
www.estonian-air.ee

Tartu - Stockholm

Må, To, Fr, Sö
www.estonian-air.ee

Tartu - Riga

(med anslutning till och från
Skandinavien)
www.airbaltic.com

Tallinn - Oslo

Dagliga turer med Estonian Air
och Norwegian
www.estonian-air.ee
www.norwegian.no

Tallinn - Helsingfors

Flera gånger dagligen med Finnair
och Estonian Air
www.finnair.com
www.estonian-air.ee

Stockholm - Kuressaare/Ösel

Estonian Air to, sö direkt eller via
Tallinn
www.estonian-air.ee

Stockholm - Pärnu

lö direkt
www.estonian-air.ee

Estonian Air

Lennujaama tee 13, Tallinn,
tfn. +372 6 401 160,

■ Tidtabellerna kan ändras
med kort varsel.

Tullregler

Regler för resandes införsel av
alkohol. Gäller för privatpersoner
över 20 år, som själv handlat
alkoholen i ett annat

EU land för eget bruk

- ☛ SPRITDRYCKER 10 LITER
- ☛ MELLANPRODUKTER (T.EX. STARKVIN) 20 LITER
- ☛ VINER 90 LITER (VARAV HÖGST 60 LITER MOUSSERANDE VIN)
- ☛ ÖL 110 LITER

DEFINITIONER
Spritdryck: alkoholhalt
överstiger 22 volymprocent
Starkvin: alkoholhalt överstiger 15,
men inte 22 volymprocent
Vin: annat vin än starkvin, samt
annan alkoholdryck som överstiger
3,5, men inte 15 volymprocent och
som inte är starköl.
Starköl: öl med en alkoholhalt som
överstiger 3,5 volymprocent.
Källa: sammanfattning från
www.tullverket.se

Bilister! Glöm ej registreringsbeviset i original

Alla som kommer med bil till
Estland skall ha med sig registreringsbeviset i original, båda
sidorna. Detta skall utan undantag
kontrolleras av Tallinn vid incheckning,
både i Stockholm och Kapellskär.
De som bokar bilplats skall även
informeras vid bokningstillfälle och
information om detta finns på Tallinns
hemsida www.tallinn.se. Tyvärr händer
det alltför ofta att bilister trots detta
glömmer bort reglerna.

The Baltic
GUIDE



Prenumeration

Ja tack, jag önskar och få aktuell information
om Estland. Jag vill prenumerera på tidningen
The Baltic Guide under ett år för endast 269 SEK.

Namn.....

Företag.....

Adress.....

Telefon..... fax.....

Aktuell information om Estland

Du har möjlighet att prenumerera
på The Baltic Guide tidningen direkt hem
i brevlådan eller till företaget.
Du får en helårsprenumerering
(12 nummer) för endast 269 SEK
Vänligen faxa denna kupong
på +372 6 117 761 eller klipp ut och skicka
den till Põhja pst. 25, 10415 Tallinn.



Kulturhöst - lika imponerande som vanligt

TEXT: TOOMAS KÄBIN, FOTO: DELFI PRESSIFOTO

September innebär startskottet för en ny säsong oavsett om det gäller arbete, kultur eller utbildning. Ridån går åter upp för Estlands imponerande kulturscen!

Som angenäm inramning till kulturhøsten märks redan nu förberedelserna för det europeiska kulturhuvudstadsåret Tallinn 2011 som man delar med Åbo.

Från finkultur i världsklass till folkkultur med workshops

I Estland kan man njuta av allt från finkultur av världsklass till folkkultur med workshops och aktivt deltagande. Priserna imponerar! En operaföreställning, konsert eller balettkväll med världsartister behöver inte kosta mer än ett par hundralappar. Toppföreställningar ges inte bara i Tallinn och Tartu men runt om i hela landet.

Lilla Jõhvi i nordöstra Estland har en imponerande konsertsal. Även Estlands teater håller högsta klass, kunskaper i estniska är dock en förutsättning.

Klassisk kulturhöst

Utmärkande för kulturhøsten 2010 är satsning på det klassiska. Det radikala och innovativa sparar man på till kulturhuvudstadsåret Tallinn 2011.

Nationaloperan Estonia (www.opera.ee) bjuder på favoriter som *Così fan Tutte*, *Törnrosa* och *La Traviata*, bland operetter ges *Läderlappen* och *Silva*, den balettintresserade kan njuta av *Romeo och Julia*, *Coppelia* och *Snövit och de sju dvärgarna*. Bland modernare och mera



Spännande teater, opera och operett

sällsynta verk kan nämnas Sergei Prokofjevs opera *Kärleken till de tre apelsinerna* från början av 1920-talet. Denna hamnar närmast inom kategorin Commedia dell'arte.

Eesti Kontsert (www.concert.ee) inleder sin säsong den 9 september med ERSO, Estlands Statliga Symfoniorkester, med maestro Neeme Järvi på dirigentpulten. Den 16 september framträder anrika Rundfunk Simfonieorkester Berlin, Tysklands äldsta av sitt slag från 1923. Publikerna i Tartu kan njuta av orkestern den 17 september.

Mellan 23 september och 3 oktober pågår **Credo**, en internationell festival för ortodox liturgisk musik (www.festivals.ee), med ett stort antal konserter i kyrkor och konsertsalar. Trots att Estland är lutherskt finns det ett inflytande och en förståelse för den ortodoxa kyrkan och filosofin.

Den sovjetiska kvinnan hade inget rykte om sig att vara kvinnlig. **Kumu** (www.ekm.ee), Tallinns och hela Estlands attraktiva konstmuseum, visar fram till den 26 september en uppmärksam utställning med namnet Den sovjetiska kvinnan i estnisk konst under femtio- och sextiotalet. Det handlar inte bara om den idealiserade, kraftfulla och felfria kommunistiska kvinnan så som traktorföraren, arbetaren eller kolchosarbetaren. Man upptäcker även att det fanns en mångfald av kvinnor som helt skilde sig från den påbudna socialrealismen och som återgavs i konsten när konstnären själv fick bestämma.

Estlands stora nutida kompositör **Arvo Pärt** som fyller 75 uppmärksammas fortsatt under september. Den 11 september kan man ta del av en konsert på idrottsarenan i hans födelsestad Paide, kl 12 och 19 med Estlands Statliga Symfoniorkester och maestro Neeme Järvi. Det handlar om en musikupplevelse av världsklass! Den 17 september ges föreställningen **Dance by Pärt**, likaledes i Paide och den 26 september ges en konsert i Svartbrödrahuset i Tallinn. www.narngenfestival.ee.

Design både dag och natt Tallinn Design Night (www.disainioo.ee) den 23–26 september vill öppna våra sinnen för design som ju på ett omärkt sätt omger oss i vad vi än företar oss. Det handlar om mode, inredning, miljö, livsstil. Under Design Night arrangeras workshops, evenemanget Design Management och en happening med benämningen 100 meter design!

Spring Tallinn Marathon Söker man aktiviteter av det mera lättsamma slaget kan man ta del av **SEB:s Tallinn Marathon** (www.jooks.ee) den 12 september. Det handlar om ett klassiskt stadsmaraton.

Därutöver arrangeras ett oändligt antal konserter, utställningar, happening, events, evenemang runt om i hela landet! ■



Estlands stora kompositör Arvo Pärt



Tallinns imponerande konstmuseum - KUMU

Karta över centrala Tallinn



- Inkvertering**
 - Meriton Grand Hotel Tallinn ■ 2 B1
 - Nordic Hotel Forum ■ 4 B2
 - Domina Inn Ilmarine ■ 6 A2
 - Swissotel Tallinn ■ 9 B3
 - Sokos Hotel Viru ■ 10 B2
 - Metropol hotel ■ 11 A2
 - City Hotel Portus ■ 17 A3
- Mat och dryck**
 - Kuluäär ■ 1 B2
 - Goodwin The Steak House ■ 4 B3
 - Ipanema Rodizio ■ 7 C1
 - Restaurang Lido ■ 10 B2
 - Restaurang Olematu Rütitel ■ 12 B1
 - Kikka Körts - Buffrestaurang
- Shopping**
 - Kristline Centrum ■ 1 C1
 - Rotermann Shopping ■ 2 A2
- Viru Centrum/Viru Keskus** ■ 3 B2
- Sadamarket ■ 4 A2
- Stockmann ■ 5 B3
- Solaris ■ 12 B2
- Liviko ■ 31 A2, B3
- Vin & Spirit - Alkoholi- ja gertforsäljning ■ 32 A3
- Alkohorsli ■ 33 A2
- Värdhus ■ 44 B3
- Estniska Handarbetsförbundet ■ 45 B2
- Winstore ■ 46 A3
- Vävdars ■ 47 A3
- Home Fashion ■ 49 B2
- Skönhet och hälsa**
 - Sothys Skönhetssalong ■ 3 B3
- TradeHouse** ■ 44 B3
- Norman Optika ■ 26 B2, C2
- Kaarli Tandklinik ■ 40 B1
- Medicum Hälsocentrum i hamnen ■ 41 A3
- Babor Spa ■ 50 B2
- Skönhetstjänster**
 - Helena skönhetssalonger ■ 5 A3
 - Norman Optika ■ 26 B2, C2
 - Kaarli Tandklinik ■ 40 B1
 - Medicum Hälsocentrum i hamnen ■ 41 A3
 - Babor Spa ■ 50 B2
- Övriga tjänster**
 - Helena skönhetssalonger ■ 5 A3
 - Norman Optika ■ 26 B2, C2
 - Kaarli Tandklinik ■ 40 B1
 - Medicum Hälsocentrum i hamnen ■ 41 A3
 - Babor Spa ■ 50 B2
 - AHAAA - vetenskapscentrum ■ 11 B2
 - Weir Golf ■ 12 B3
 - Författaren A. H. Tammsaare
- Museum**
 - Författaren Eduard Vilde ■ 13 B4
 - Museum ■ 14 B4
 - Milia-Milla-Manda museum ■ 15 B4
 - Lastemuseum (Barnmuseum) ■ 4 A1
 - Tsar Peter I museum ■ 5 B5
 - KUMU Konstmuseum ■ 6 B5
 - Kadrioru konstmuseum ■ 7 A4
 - Jaanii fattighus ■ 10 B3
 - AHAAA - vetenskapscentrum ■ 11 B2
 - Weir Golf ■ 12 B3
 - Författaren A. H. Tammsaare



mot uppvisande av denna kupong
-10%



Restaurangupplevelser på rådhusplatsen



**GRILL PIZZERIA
BUFFET RESTORAN**



Maikrahv är en förträfflig restaurang i klassisk stil. Här njuter man av god mat och ädla drycker. Som gäst känner man sig verkligen som forna tiders respekterade rådsherrar och fruar, borgare och köpmän.

Frukost, lunch, middag eller bara ett glas allt under ett tak. Mysiga Vana Toomas erbjuder god mat och dryck till fördelaktigt pris. Bedårande utsikt över Rådhusstorget.

Turg är en restaurang med internationellt kök och är känt för sitt öppna kök och

italiensk pizza.



Rätterna tillagas om möjligt av lokala råvaror. Här erbjuds grillrätter av fläsk, lamm, ox och fågel, förutom fisk. Vardagar serveras en läcker lunchbuffé. Betjäningen är snabb och vänlig. Kvällar är extra stämningsfulla med levande ljus. Som gäst torde man lämna Turg med enbart trevliga minnen. Ingång direkt från rådhusplatsen eller genom Café Vana Toomas runt hörnet på Mündigatan.

**Stadens bästa
pepparbiffar!**



Buffe-frukost
3.5 €
Varje dag kl 8.30-11.30

Förutom den goda maten njuter man alltid av härlig romantisk musik.



Levande musik och estniska folkfester
A la carte lunch och middag till **angenäma** ~ 9€

Välkommen!
Lunchbuffet kl 12-15
1 €/100 g

Restaurang Maikrahv
kl 12.00-24.00
Raekoja plats 8, Tallinn
Tfn +372 6314 227
reserve@maikrahv.ee
www.maikrahv.ee

Restaurang Vana Toomas
kl 8.30-24.00
Raekoja plats 8, Tallinn
Tfn +372 6314 227
reserve@vanatoomas.ee
www.vanatoomas.ee

Restaurang Turg
kl 12.00-24.00
Mündi 8, Tallinn
Tfn +372 6412 456
reserve@turg.ee
www.turg.ee



Den 8, 9, 15, 16, 21, 22, 23, 28, 29 och 30 september kl 14 i Olde Hansa

EN MYSTISK FÖRESTÄLLNING OM MIRAKEL MED EN MAGISK FESTMÅLTID

En estnisk- och engelskspråkig dramatiserad föreställning med
medeltida musik och dans om dygder och laster!

På bordet finns det sjutton olika läckra mirakelrätter!

För endast 350 estniska kronor (22,37 EUR) per person!

Alla är välkomna!

Olde Hansa

Tallinns medeltida Restaurang och Randelsbod

Vana turg 1, Tallinn

För bordsreservation och

tilläggsinformation till våra ärade gäster:

Tfn: +372 627 9020

reserve@oldehansa.ee www.oldehansa.com

Öppet varje dag 11 - 24

För alla som beställer mat eller inhandlar något i
butiken Kambude bjuder Husets Vård Dig och
Ditt sällskap, mot uppvisande av detta
papper, på en uppfriskande snaps.

Olde Hansa

